

UNIVERZITA PARDUBICE

FAKULTA EKONOMICKO–SPRÁVNÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2024

Michal Nepivoda

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko–správní

Orgány zaměřené na výběr spotřební daně v zemích Evropské unie
Bakalářská práce

2024

Michal Nepivoda

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Michal Nepivoda**
Osobní číslo: **E21438**
Studijní program: **B0488A050001 Hospodářská politika a veřejná správa**
Specializace: **Finanční správa**
Téma práce: **Orgány zaměřené na výběr spotřební daně v zemích Evropské unie**
Zadávací katedra: **Ústav správních a sociálních věd**

Zásady pro vypracování

Cílem bakalářské práce je analýza a komparace činnosti orgánů pověřených výběrem spotřební daně ve vybraných zemích EU (ke komparaci budou vybrány nejméně tři země). Komparace bude zaměřena zejména na začlenění orgánů v rámci veřejné správy, strukturu, působnost a pravomoci. Na základě zjištěných poznatků bude provedena syntéza, případně budou dány návrhy de lege ferenda pro českou právní úpravu.

Osnova:

- Charakteristika spotřební daně.
- Charakteristika orgánů zaměřených na výběr spotřební daně pro Česko, Německo, Španělsko a Švédsko.
- Srovnávací analýza činností orgánů zaměřených na výběr spotřební daně pro Česko, Německo, Španělsko a Švédsko.
- Závěr a zhodnocení.

Rozsah pracovní zprávy: **35 stran**
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

BAKEŠ, Milan. Finanční právo. 5., upr. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009. Právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-801-6.
HALÁSKOVÁ, Martina. Veřejná správa v České republice a zemích EU. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2006. ISBN 80-248-1266-5.
KOTENOVÁ, Bohumila, Petra PETROVÁ a Milan TOMÍČEK. Zákon o spotřebních daních. Komentář. 3. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7598-832-4.
NERUDOVÁ, Danuše. Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie, 4. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN: 978-80-7478-626-6.
PRŮŠA, Petr. Celní hospodářství a daňová soustava: pro kombinovanou formu studia. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2006. ISBN 80-7194-915-9.
ŠIROKÝ, Jan. Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 28 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SDEU, společný konsolidovaný základ daně (CCCTB), akční plán BEPS, zdanění finančního sektoru. 7. aktualizované a přepracované vydání. Praha: Leges, 2018. ISBN 978-80-7502-274-5.

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Martin Šmíd, Ph.D.**
Ústav správních a sociálních věd

Datum zadání bakalářské práce: **1. září 2023**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2024**

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D. v.r.
děkan

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D. v.r.
garant studijního programu

V Pardubicích dne 1. září 2023

Prohlašuji:

Práci s názvem Orgány zaměřené na výběr spotřební daně v zemích Evropské unie jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 18.04.2024

Michal Nepivoda v.r.

PODĚKOVÁNÍ

Rád bych vyjádřil svou upřímnou vděčnost všem, kteří mi pomohli při tvorbě této bakalářské práce. Nejprve bych chtěl poděkovat mému vedoucímu práce, JUDr. Martinu Šmídovi, PhD. za jeho cenné rady, odborné vedení a trpělivost během celého procesu tvorby práce. Dále bych rád poděkoval své rodině a přátelům za jejich neustálou podporu a povzbuzení. Nemohu opomenout poděkování všem autorům publikací, článků a odborné literatury, které jsem v průběhu svého výzkumu využil. Bez jejich práce by tato práce nebyla možná. Nakonec bych chtěl vyjádřit vděk Celní správě pro pardubický kraj, který se mnou komunikovala po celou dobu mého psaní. Děkuji všem za jejich přínos a podporu.

ANOTACE

Tato bakalářská práce se zaměřuje na porovnání výběru spotřební daně z piva v České republice, v Německu, ve Španělsku a ve Švédsku. Teoretická část se v první části zabývá popisem daňových soustav, následně spotřební daní v ČR a vybraných zemí a v druhé části se zaměřuje na orgány při výběru spotřební daně, což je v tomto případě Celní správa ČR a její následný popis. V praktické části je provedena srovnávací analýza na organizační strukturu v jednotlivých zemích a pokračuje praktickým hypotetickým příkladem, jak postupují orgány ve vybraných zemích při výběru spotřební daně z piva. A v poslední části se výběr spotřebních daní de lege ferenda.

KLÍČOVÁ SLOVA

Daň, spotřební daně, Celní správa, Česká republika, Německo, Španělsko, Švédsko

TITLE

Authorities responsible for collecting excise duties in EU countries

ANNOTATION

This bachelor thesis focuses on the comparison of excise duty collection on beer in the Czech Republic, Germany, Spain and Sweden. The theoretical part of the thesis deals with the description of tax systems, then excise duty in the Czech Republic and selected countries and the second part focuses on the authorities in the collection of excise duty, which in this case is the Customs Administration of the Czech Republic and its subsequent description. The practical part provides a comparative analysis on the organisational structure in each country and continues with a practical hypothetical example of how the authorities in the selected countries proceed in collecting excise duty on beer. And in the last part, excise collection is de lege ferenda.

KEYWORDS

Tax, excise duties, Customs, Czech Republic, Germany, Spain, Sweden

OBSAH

ÚVOD	12
1 DAŇOVÁ TEORIE	13
1.1 Vlastnosti daní	13
1.1 Funkce daní	14
1.2 Daňová soustava	16
1.2.1 Přímé daně	16
1.2.2 Nepřímé daně	17
2 SPOTŘEBNÍ DAŇ	20
2.1 Spotřební daně v ČR	21
2.1.1 Daň z minerálních olejů	21
2.1.2 Daň z lihu	21
2.1.3 Daň z piva	21
2.1.4 Daň z vína a meziproductů	22
2.1.5 Daň z tabákových výrobků	22
2.1.6 Daň ze zahříváných tabákových výrobků	22
2.1.7 Daň ze surového tabáku	22
2.2 Spotřební daně ve vybraných zemí EU	22
2.2.1 Německo	22
2.2.2 Španělsko	23
2.2.3 Švédsko	23
3 ORGÁNY ZAMĚŘENÉ NA VÝBĚR SPOTŘEBNÍ DANĚ V ČR	24
3.1 Celní správa	24
3.2 Kompetence Celní správy v ČR	25
3.2.1 Clo	25
3.2.2 Celní řízení	27
3.2.3 Správa spotřebních a ekologických daní	29
3.2.4 Dělená správa	30
3.2.5 Další kompetence	30
3.3 Zóna volného obchodu a celní unie	30
3.4 Mezinárodní celní a obchodní organizace	33

4	ORGÁNY ZAMĚŘENÉ NA VÝBĚR SPOTŘEBNÍ DANĚ V EU	34
4.1	Německo	34
4.2	Španělsko	34
4.3	Švédsko	35
5	SROVNÁVACÍ ANALÝZA	36
5.1	Struktura a pravomoci	36
5.2	Výběr spotřebních daní	40
5.2.1	Daňové řízení	40
5.2.2	Příklad	42
6	VÝBĚR SPOTŘEBNÍCH DANÍ DE LEGE FERENDA	49
	ZÁVĚR	50
	POUŽITÁ LITERATURA	51
	SEZNAM PŘÍLOH	54

SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK

Schéma 1 Přímé daně.....	16
Schéma 2 Nepřímé daně	18
Schéma 3 Fungování spotřební daně	29
Obrázek 2: Celní unie ve světě	33
Schéma 4 Organizační struktura ČR.....	36
Schéma 5 Organizační struktura Německa	37
Schéma 6 Organizační struktura Španělska.....	38
Schéma 7 Organizační struktura Švédska.....	39
Tabulka 1 Vybrané výrobky pro vlastní spotřebu	42
Tabulka 2 Sazby pro daně z piva v ČR.....	44
Tabulka 3 Sazby pro daně z piva v Německu.....	45
Tabulka 4 Sazby pro daně z piva ve Španělsku.....	46
Tabulka 5 Sazby pro daně z piva ve Švédsku.....	47

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

MHD – Městská hromadná doprava

DPH – Daň z přidané hodnoty

EMCS – Elektronický systém pro sledování přepravy výrobků podléhajících spotřební dani v režimu podmíněného osvobození od daně

ČR – Česká republika

EU – Evropská unie

TARIC – Elektronický integrovaný celní sazebník

GATT – Všeobecná dohoda o clech a obchodu

ESVO – Evropské sdružení volného obchodu

WTO – Světová obchodní organizace

WCO – Světová celní unie

SEK – Švédská koruna

hl – hektolitr

l – litr

Kč – Česká koruna

ÚVOD

V současném období je stále naléhavější zkoumat význam výběru spotřební daně nejen na národní, ale i na mezinárodní úrovni. Spotřební daně představují významný zdroj příjmů pro státní rozpočty a jsou klíčovým nástrojem pro regulaci spotřeby určitých produktů či služeb.

Cílem bakalářské práce je analýza a komparace činnosti orgánů pověřených výběrem spotřební daně ve vybraných zemích EU. Komparace bude zaměřena zejména na začlenění orgánů v rámci veřejné správy, strukturu, působnost a pravomoci. Na základě zjištěných poznatků bude provedena syntéza, případně budou dány návrhy de lege ferenda pro českou právní úpravu.

Teoretická část práce je rozdělena do čtyř kapitol, nejprve přiblíží základní koncepty daňové teorie a následně se zaměří na definici a charakteristiku spotřebních daní. Dále bude představena role orgánů zodpovědných za výběr těchto daní. Primárně bude popsána Celní správa České republiky v rámci kompetence, působnosti, pravomocí či organizace a dále budou popsány orgány zaměřené na výběr spotřební daní v Německu, Španělsku a Švédsku.

Praktická část práce začne srovnávací analýzou organizační struktury výběrových orgánů ve vybraných zemích. Následně bude představen hypotetický příklad procesu výběru spotřebních daní, kde bude ukázán proces výběru v každé z těchto zemí. srovnání výše zdanění spotřební daně z piva v České republice ve srovnání s vybranými zeměmi Evropské unie. Bude provedena analýza aktuálních daňových sazeb a mechanismů stanovení daně z piva v ČR, Německu, Španělsku a Švédsku.

Provedené metody výzkumu budou vycházet z převážně srovnávací analýzy, jež představuje efektivní nástroj pro detailní porovnání a identifikaci klíčových odlišností mezi analyzovanými zeměmi EU.

1 DAŇOVÁ TEORIE

Historie daní sahá do nejstarších dob státu, přičemž formy zdanění prošly významným vývojem. Státy vždy čelily potřebě financovat své nezbytné funkce. Nastala nejen nutnost hradit okamžité potřeby, ale také budovat rezervy pro případné nepříznivé časy, což vedlo k vytvoření systému dávek, například z obilí. Zajištění těchto potřeb vyžadovalo jasnou definici toho, kdo, kdy a v jaké výši má přispívat do společné pokladny. Státní moc začala jednotlivce zavazovat k převzetí vymezeného podílu na financování společných potřeb. Postupně se státy neomezovaly pouze na výzvu k dobrovolným příspěvkům, ale začaly i vynucovat výběr daní, což vytvářelo základy moderního daňového systému, který upravuje, jak a za jakých podmínek jsou daně vybírány a využívány ve prospěch celé společnosti. (Vančurová, Zídková, 2022, s. 1)

Široký Jan definuje daně jako povinné, zákonem předem stanovené částky, kterou se na nenávratném principu odčerpává daňovému subjektu část nominálního důchodu. (Široký, 2018, s. 32). Předpis, který upravuje správu daní je daňový řád zákon č. 280/2009 Sb. Daň je také charakterizována pomocí vlastností jako povinná, zákonem uložená platba, nenávratná, zpravidla neúčelová, neekvivalentní, plynoucí do veřejných rozpočtů a pravidelně se opakující v časových intervalech. (Kubátová, 2018, s. 15)

1.1 Vlastnosti daní

Vlastnosti daně, jakožto povinná platba, nese s sebou klíčovou odpovědnost v rámci financování veřejných statků. Povinnost zdůrazňuje důležitost kvůli tomu, aby každý občan vypořádal svůj daňový závazek na základě stanovených pravidel a ustanovení, aby část z nás nebyla černými pasažéry, ty si můžeme vysvětlit na příkladu lidí z MHD, kde i přesto, že neplatí využívají této služby. (Vančurová, Zídková, 2022, s. 1)

Je to zákonem stanovená platba, jelikož výše daně, její sazby a podmínky k úhradě jsou regulovány pomocí daňových zákonů, například na rozdíl od příspěvků, protože ty poskytujeme dobrovolně za nějakým účelem. (Vančurová, Zídková, 2022 s. 2)

Neekvivalentnost spočívá v tom, že výše daně, kterou subjekty platí, nemusí přesně znamenat, že má nárok na protihodnotu ve výši jeho platbě, například subjekt, který má vyšší důchod bude zpravidla přispívat více, to ale neznamená, že má právo poskytované statky a služby možnost využívat více. (Kubátová, 2018, s. 16)

Neúčelovost daně vyjadřuje skutečnost, že specifická daň, neslouží k přímému financování konkrétních vládních projektů. Místo toho se stává nedílnou součástí celkových příjmů veřejného rozpočtu, které slouží k pokrytí potřeb veřejnosti. (Pospíšilová, 2018)

Dalším charakteristickým rysem daně je nenávratnost, vystihující odlišnost od zápůjčky, kde se majetek vrací po určité době, zakládá se na závazku subjektu vůči státu a jeho financování, jakmile jsou daně zaplacené, není možné je vrátit. (Vančurová, Zídková, 2022 s. 2)

Daně plynoucí do veřejných rozpočtů, daňový systém je klíčovým nástrojem, skrze který stát získává prostředky do veřejných rozpočtů, tedy rozpočtu obce, kraje, státu, státního fondu nebo rozpočtu Evropské unie. Tato forma příjmu poskytuje státu potřebné zdroje k hrazení veřejných statků a služeb pro občany. (Pospíšilová, 2018)

Za zmínku ještě stojí daň jako pravidelně opakující se platba, která říká, že subjekty jsou povinny platit daně v určitých časových období, což zapříčiní stabilní příjmy do státní pokladny a umožní financování veřejných projektů jedná se například o placení daně z příjmu, můžeme mít, ale i platbu daně jako nepravidelnou, a to například v případě převedu nemovitosti. (Kubátová, 2018, s. 16)

Všechny uvedené vlastnosti daně vytvářejí komplexní rámec pro efektivní výběr, správu a využití daní ve prospěch státu a jeho občanů. Povinný charakter daní poskytuje státu nástroj pro udržení chodu státních institucí a následné financování klíčových veřejných statků a služeb. Tímto způsobem nejen podporuje běžné funkce státu, ale také aktivně přispívá k realizaci infrastrukturních projektů, poskytování kvalitního vzdělání a zdravotní péče. V důsledku toho se zvyšuje celková kvalita života občanů a stát může plnit své závazky vůči společnosti s ohledem na sociální a ekonomické potřeby. (Vančurová, Zídková, 2022, s. 2)

1.1 Funkce daní

Daně představují klíčový nástroj v rámci ekonomické politiky státu už jen kvůli tomu, že daně vyjadřují asi 90 % celkových příjmů veřejných rozpočtů. Zdanění vyplývá z hlavních ekonomických funkcí veřejného sektoru, kam se řadí funkce alokační, redistribuční a stabilizační, ty jsou následně doplněny funkcí fiskální a stimulační. (Kubátová, 2018, s. 19)

Primárním úkolem daně je plnit fiskální funkci, což znamená financování veřejného rozpočtu. Nesmíme zapomenout, že daně hrají klíčovou roli při zajištění dostatečných finančních prostředků pro veřejné výdaje. Proto udržování této fiskální funkce je nezbytné pro stabilitu ekonomiky. (Vančurová, Zídková, 2022, s. 3)

Alokační funkce daně spočívá v přemísťování prostředků tam, kde je potřeba, aby na trzích nedocházelo k selhání efektivnosti některých tržních mechanismů. Pod tím by se dalo představit, že rozvoj společnosti se nevyvíjí podle představ státu. Alena Vančurová to uvádí na příkladu očkování, kde se násobí užitek jedince počtem osob, které jsou imunní proti onemocnění. Jedinec, ale nemůže platit očkování všem osobám kolem něj, aby snížil šance nakažení a v tento moment reaguje stát, aby jedinci pomohl tím, že všechny osoby, které si zaplatí očkování budou mít možnost si snížit svou daňovou povinnost, v této souvislosti hovoříme o takzvané nepřímé daňové podpoře. Obdobně můžeme narazit na pojem daňový výdaj, kde stát by mohl podporovat ekologické výrobky pomocí nižší sazby daně z přidané hodnoty a zároveň omezovat spotřebu nežádoucích výrobků například z lihu, alkoholických nápojů a tabákových výrobků. (Vančurová, Zídková, 2022, s. 3)

U redistribuční funkce dochází k přerozdělování bohatství ve společnosti, jelikož lidé nepovažují rozdělení bohatství a důchodu za spravedlivé, v podstatě se jedná o to, že subjekty s vyššími příjmy platí vyšší daň, než subjekt s příjmi nižšími. Tato přerozdělování se neomezují pouze na jednotlivé subjekty, ale mohou se vyskytovat také mezi regiony, přičemž bohatší regiony přispívají k redistribuci ve prospěch chudších. (Kubátová, 2018, s. 19)

Při stabilizační funkci je důležité se seznámit s pojmy jako konjunktura a stagnace, ty nám říkají, ve kterém období se ekonomika státu nachází. Tato funkce má snahu o snížení cyklických výkyvů, kde v období konjunktury je daňový systém důležitý pro vyrovnaní ekonomických nerovnováh, jelikož daně přinášejí v tomto období vyšší příjmy do veřejných rozpočtů, což pomáhá k vytváření rezerv pro případnou budoucí nejistotu, to následně státu umožňuje reagovat na nečekané události. Naopak v období stagnace daně se stávají nástrojem, který pomáhá předchozí zmíněné funkci to znamená ke stimulaci ekonomiky. V tomto období jsou nižší příjmy do veřejných rozpočtů, a proto dochází ke snížení daňové zátěže, což má za účel přispět k odstranění stagnačních tlaků s cílem dosáhnouti udržitelného následného rozvoje ekonomiky. (Vančurová, Zídková, 2022, s. 5)

Stimulační funkce má za cíl ovlivnit chování daňových poplatníků a podporovat ekonomické aktivity. Tyto daně slouží k investičním, inovačním či jiným ekonomickým pobídkám, kde se může jednat o zavedení nových technologií. Kvůli tomu může poté docházet k odpočtu nebo snížení daní v určitém odvětví, která mají za úkol podporovat jeho rozvoj. V této funkci může docházet i k negativním podmínkám, kde se stát snaží pomocí spotřební daně neboli zvýšení

daně u určitých statků jako je líh, alkoholické nápoje nebo tabákové výrobky omezit jejich spotřebu. (Vančurová, Zídková, 2022, s. 4)

1.2 Daňová soustava

Souhrn daní platných v příslušném státě tvoří daňovou soustavu. Tato soustava je tvořena různými druhy daní. Nejzákladnější rozdělení daní je podle vazby na důchod poplatníka, kde daně dělíme na přímé a nepřímé. (Kubátová, 2018, s. 20)

1.2.1 Přímé daně

Přímé daně se charakterizují tím, že sám poplatník má povinnost daň přiznat a následně odvést. V daňové soustavě přímé daně můžeme klasifikovat na důchodové daně a majetkové daně. (Široký, 2018, s. 67). Dále tyto daně dělíme na daně z příjmu fyzických, právnických osob a na majetkové daně, do kterých se řadí daň z nemovitostí, daň silniční, dan dědická, daň darovací a daň z převodu nemovitostí viz. schéma přímých daní. (Bakeš, 2009, s. 165).

Schéma přímých daní:

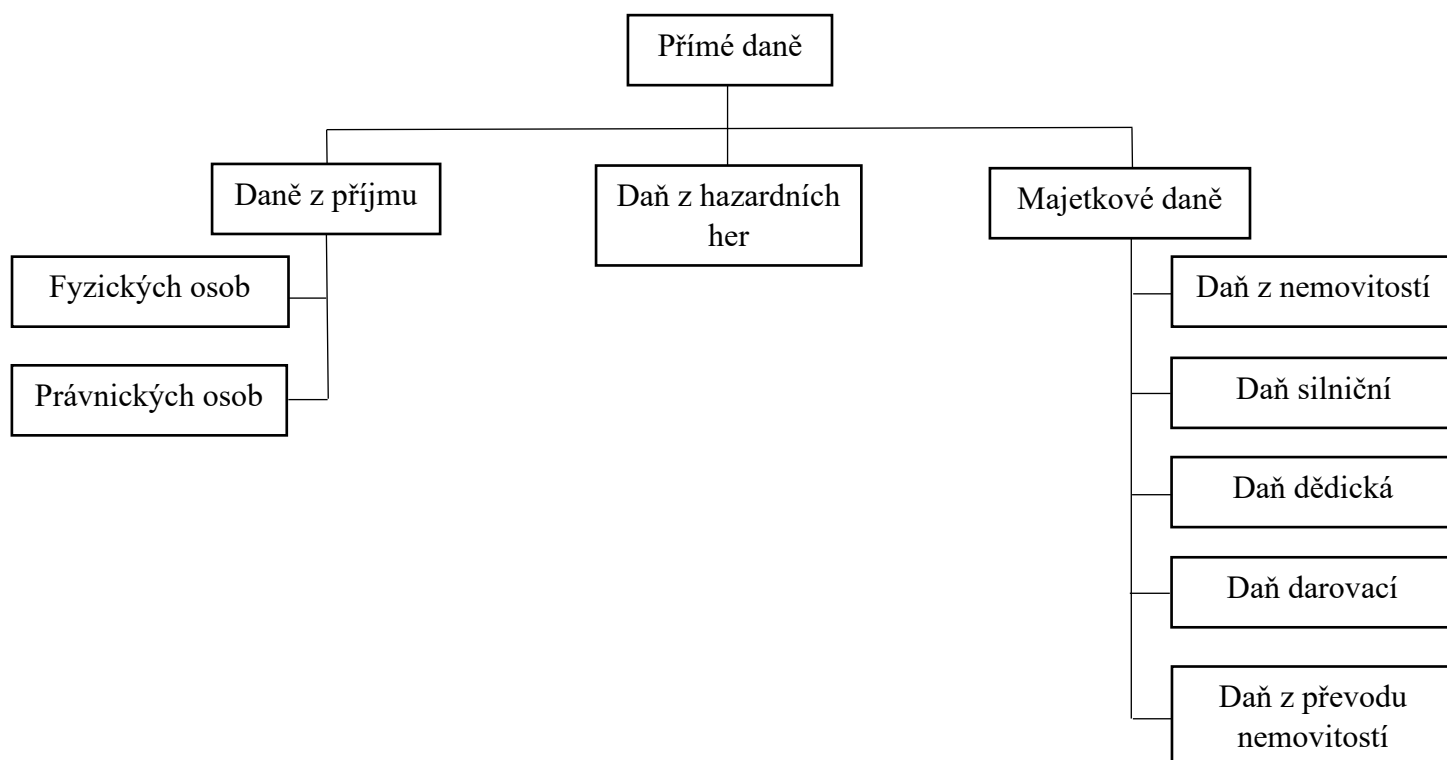

Schéma 1 Přímé daně

Zdroj: Zpracováno dle Finfoveskole.cz

Daně z příjmu jsou třetím nejdůležitějším rozpočtovým příjmem. Daň z příjmu fyzických osob je univerzální daní a spadají do ní veškeré příjmy jednotlivců, tato daň má vlastnost redistribuce

tedy přerozdělování bohatství od bohatších k chudším. Základ daně se počítá ze zdanitelných příjmů, nejdůležitější z nich jsou příjmy ze závislé činnosti tedy mzdy a podobné příjmy. Daň z právnických osob, jak už plyne z názvu je určena pro právnické osoby. Předmětem daně jsou příjmy z činností a nakládání majetkem, u nepodnikatelských subjektů příjmy z činností za účelem dosahování zisku. (Vančurová, Zídková, 2022, s. 47)

Daň z nemovitosti je hlavní daní majetkového typu a její povinnost se váže k vlastnictví nemovitého majetku, zdaňovány jsou pozemky a stavby, které se nacházejí na území České republiky a jsou evidovány v katastru nemovitostí. Výnos daně z nemovitostí spadá plně do místních rozpočtů tedy do obcí, kde se nemovitost nachází. (Kubátová, 2018, s. 246)

Daň silniční byla zavedena z důvodu zdanit využívání pozemních komunikací motorovými vozidly. Dalo by se říct, že to byl příspěvek držitelů vozidel pro podporu silniční infrastruktury, kde se sledovala, jaký vliv mají jednotlivé druhy vozidel na opotřebení silnic. Z logiky věci vyplývá, že nejvyšší zdanění měly těžká nákladní vozidla a nejnižší osobní automobily. Od roku 2000 příjmy ze silniční daně plyne do fondu dopravní infrastruktury, který financuje následný rozvoj silnic, dálnic a jiných dopravních cest. Dani podléhají pouze vozidla sloužící k podnikatelské činnosti, kvůli tomu můžeme silniční dan řadit do daní majetkových. (Bakeš, 2009, s. 241)

Daň z hazardních her je regulována zákonem o hazardních hrách, kde jsou definovány loterie, kursově sázky, totalizátorové hry, bingo, technické hry a živé hry. K provozování uvedených hazardních her je nutné povolení Ministerstvem financí, pokud se jedná například o tombolu do 100 000 Kč nebo vyřazovací karty stačí k jejímu uskutečnění ohlášení u obecního úřadu, který se nachází v místě konání. (Vančurová, Zítková, 2022, s. 253)

1.2.2 Nepřímé daně

Na rozdíl od přímých daní nepřímé daně ve většině případů daň vybírá a odvádí jiná osoba než poplatník. Nepřímé daně jsou součástí ceny zboží, popřípadě služeb a jejich výběr souvisí s přemístěním zboží přes hranice státu. Nepřímými daněmi se nazývají daně, jejichž objektem je spotřeba. Proto nepřímé daně můžeme určit jako daně ze spotřeby, které dělíme na daně univerzální a selektivní. Univerzální daně zahrnují DPH neboli daň z přidané hodnoty a selektivní se dále dělí na daně spotřební a daně energetické tyto daně mohou být označovány i jako daně ekologické. Do spotřební daně řadíme daň z minerálních olejů, daň z lihu, daň z piva, daň z vína a meziproductů, daň z tabákových výrobků, daň ze zahřívání tabákových výrobků a daň ze surového tabáku. Následně do energetických daní spadá daň ze zemního plynu a

některých dalších plynů, daň z pevných paliv a daň z elektřiny viz. schéma nepřímých daní. (Bakeš, 2019, s. 165)

Schéma nepřímých daní:

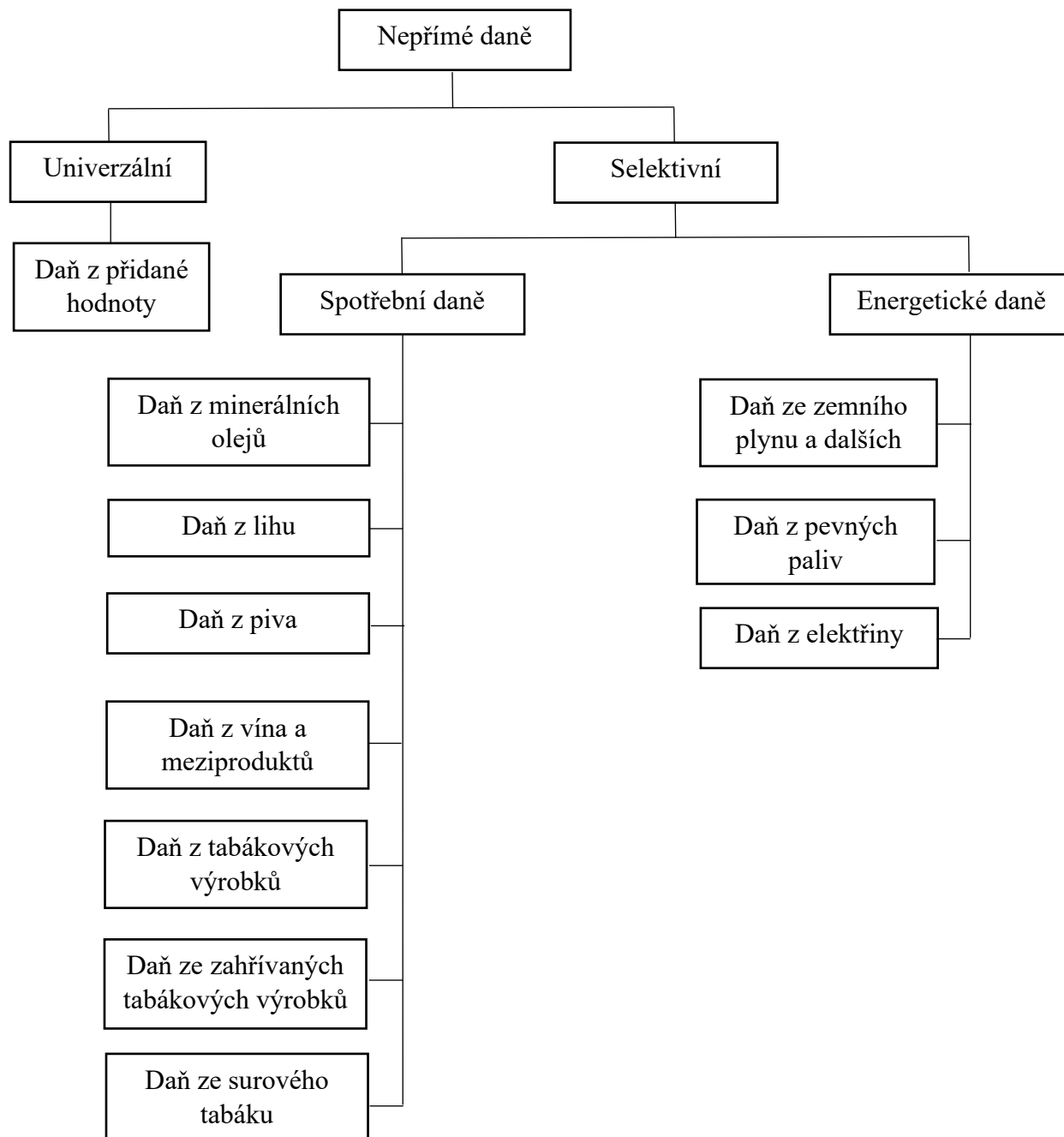

Schéma 2 Nepřímé daně

Zdroj: Zpracováno dle Finfoveskole.cz

Daň z přidané hodnoty zkráceně DPH se charakterizuje jako univerzální daň, jelikož se vztahuje na všechny podnikatelské aktivity a všechny podnikatelské subjekty, kvůli tomu se pro všechny podnikatelské činnosti z daňového hlediska vytvářejí stejné podmínky. U nás je tato daň

doprovázena spotřebními daněmi. Předmětem této daně je dodání zboží nebo převod nemovitosti, poskytování služeb a zboží z dovozu od třetích zemí tedy zemí nacházejících se mimo Evropskou unii. Daň z přidané hodnoty odvádí dodavatel po částech v jednotlivých částech výroby, ale zatěžuje konečné spotřebitele, kteří mají v ceně zahrnutou daň za nakoupené zboží nebo služby a při dovozu platí daň z přidané hodnoty jak podnikatelské subjekty a jiné právnické osoby, tak i nepodnikající fyzické osoby, pokud zboží, které dovezli překročí určitý limit. (Bakeš, 2009, s. 170) Zboží a služby v DPH jsou členěny podle sazeb, které se nachází v přílohách v zákoně o dani z přidané hodnoty č. 235/2004 Sb., kde základní sazba je 21 % a snížená sazba na vybrané služby je od roku 2024 nastavena na 12 %, která byla dříve rozdělena do dvou sazeb, a to na první sníženou sazbu, která dosahovala 15 % a patřily tam například některé zdravotnické prostředky a ze služeb likvidace komunálního odpadu, dále na druhou sníženou sazbu, ta činila 10 %, kam se řadila například kojenecká výživa, půjčování knih nebo pozemní hromadná doprava. (Zítková, 2023)

Další nepřímá daň je daň energetická nebo jak bylo zmíněno může být označována jako daň ekologická, která se řadí do daní selektivních a spadá do ní daň ze zemního plynu a některých dalších plynů, daň z pevných paliv a daň z elektřiny. Takovou zajímavostí je tato daň je dalo by se říct schovaná v zákoně o stabilizaci veřejných rozpočtů č. 261/2007 Sb. A v České republice byly zavedeny v roce 2008. Tato daň by měla sloužit ke snižování negativních externích efektů nazývaných externalit. Cílem této daně není zapříčinit příjem do veřejných rozpočtů, ale zamezení vytváření zmiňovaných externalit, které ovlivňují životní prostředí. Kvůli tomu dochází ke zpoplatňování ekologicky negativních jevů a zároveň se s tím pojí i implementace ekologicky příznivých prvků do daňové politiky představuje klíčový krok směrem k ochraně ovzduší, vody a snížení odpadů ve prospěch udržitelnosti. (Pospíšilová, 2019)

Tyto daně jsou udělovány jednorázově při prodeji konečnému spotřebiteli. U daně ze zemního plynu a některých dalších plynů jsou předmětem daně plynu určené pro pohon motorů, výrobu tepla a další použití. Do předmětu pevných paliv patří pevná paliva, například černé uhlí, hnědé uhlí, brikety a u daně z elektřiny, jak už z názvu vypovídá je to samotná elektřina tedy elektrická energie. (Bakeš, 2009, s. 190)

2 SPOTŘEBNÍ DAŇ

Spotřební daň upravuje zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních. Jedná se o daň nepřímou a řadí se do daní selektivních a spadají do ní daň z minerálních olejů, daň z lihu, daň z piva, daň z vína a meziproductů, daň z tabákových výrobků, daň ze zahříváných tabákových výrobků a daň ze surového dřeva, jak bylo zmíněno výše viz schéma nepřímé daně. Spotřební daně byly zavedeny do naší daňové soustavy 1. ledna 1993 při vzniku daňové reformy. Orgány Celní správy Česká republika vykonávají správu spotřebních daní. (Kotenová, Petrová, Tomíček, 2020, s. 2)

Stejně jako u daně z přidané hodnoty tato daň zatěžuje konečného spotřebitele, kde se tedy tato daň projevuje v ceně určitého výrobku. Vybrané výrobky jsou v zákoně uvedeny pod kódem nomenklatury minerální oleje v § 45, líh v § 67, pivo v § 81, víno a meziproducty v § 93 a tabákové výrobky v § 101, dále v harmonizovaném systému popisu a číselného označování zboží se nechají právě pod těmito kódy jednotlivé komodity nalézt, kde například kód u daně z piva by kód nomenklatury byl 2203. Vybranými výrobky podle zákona mohou být pouze výrobky alkoholicky tedy líh, víno, pivo a dále tabákové a minerální oleje. Při dovozu platí spotřební daň jak podnikatelské subjekty a jiné právnické osoby, tak i nepodnikající fyzické osoby, pokud zboží, které dovezli překročí určitý limit. Výběr daně u dovozu zboží je tedy nastaven stejně jako u daně z přidané hodnoty. Liší se tím, že daň je u výrobce vybírána jednorázově a sazba není stanovená procentem z ceny, ale pevnou částkou na jednotku množství. (Kotenová, Petrová, Tomíček, 2020, s. 3)

Před vstupem do Evropské unie v roce 2004 bylo potřeba právní úpravu spotřební daně harmonizovat podle dokumentu směrnice Rady č. 92/12/EHS, o obecné úpravě, držení, pohybu a sledování výrobků podléhajících spotřební dani. Hlavně zjednodušit, decentralizovat a posílit postupy administrativní spolupráce. Tato směrnice měla v sobě zakotvena nařízení, které mělo tři hlavní cíle. První cíl jasná a závazná pravidla pro výměnu informací, druhý zvýšit počet přímých kontaktů mezi národními úřady pro boj proti podvodům a třetí ulehčit správní spolupráci mezi členskými zeměmi. (Nerudová, 2014, s. 168)

Harmonizován byl předmět zdanění, což znamenalo, že zdaněny nesmějí být jiné komodity než minerální oleje, alkohol a alkoholické nápoje, tabákové výrobky. Dohodnuty byly například i minimální sazby u vybraných výrobků, sjednocení sazeb na vybrané výrobky v členských státech evropské unie nebylo možné dosáhnout, a proto se je zaveden princip zdanění podle země určení. Výrobek je vždy zdaňován v zemi, ve které se spotřebovává. V roce 2010 byla

tato směrnice nahrazena směrnicí 2008/118/ES o úpravě spotřebních daní, které zavádí elektronický správní doklad neboli EMCS a nahrazuje doklad papírový. Tato směrnice povoluje zavedení dalších spotřebních daní například daň z hnojiva, daň z odpadů nebo daň z obalů. EMCS je systém sloužící pro přepravu a sledování výrobků, které podléhají spotřební dani díky tomuto programu dochází k lepší kontrole vybraných výrobků v rámci Evropské unie. (Šebek, 2018, s. 184)

Důvodem zavedení této daně kromě přínosu pro státní rozpočet, jak bylo zmíněno omezení spotřeby určitých výrobků, které ale mají negativní vliv na zdraví člověka nebo negativně působí na životní prostředí. Největší podíl na výnosu z daní, které spadají do spotřebních daní má daň z minerálních olejů, následována je pak daň z tabákových výrobků a daní z piva. Zanedbatelný výnos potom zastávají daně z vína a meziproductů. (Bakeš, 2009, s. 184)

2.1 Spotřební daně v ČR

Spotřební daně v České republice, jak už bylo zmíněno výše jsou upravovány v zákoně č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních a o jejich správě se stará Celní správa. Jejich předmět, sazby, osvobození, zajištění, plátce daně a kdy podat daňové přiznání budou popsány v následujících kapitolách.

2.1.1 Daň z minerálních olejů

Daň, která zastává nejvyšší výnos do státního rozpočtu ze spotřebních daní. Předmětem daně z minerálních olejů se nachází jsou motorové a technické benzíny, letecké pohonné hmoty benzinového typu, střední a těžké topné oleje, odpadní oleje a zkapalněné ropné plyny. (zákon č. 353/2003 Sb. Zákon o spotřebních daních)

2.1.2 Daň z lihu

Dani z lihu podléhá etanol, včetně neodděleného lihu vzniklého kvašením, obsažený v jakýchkoliv výrobcích, také výrobky pod kódy 2204, 2205, 2206 nomenklatury harmonizovaného systému vypsané v příloze A, které přesahují 22 % etanolu. (zákon č. 353/2003 Sb. Zákon o spotřebních daních)

2.1.3 Daň z piva

A jak už z názvu vyplývá předmětem daně z piva se vztahuje k pivu, nachází se pod kódem 2203 nomenklatury harmonizovaného systému jako pivo ze skladu a směsi tohoto výrobku s nealkoholickými nápoji uvedené pod kódem 2206 nomenklatury harmonizovaného systému

oba tyto kódy naleznete v příloze A, výše zmíněné ostatní kvašené nápoje, které obsahují více než 0,5 % objemových alkoholu. (zákon 353/2003 Sb. Zákon o spotřebních daních)

2.1.4 Daň z vína a meziproductů

Dani z vína se rozumí víno, šumivé, tiché víno a meziproducty, které najdete stejně jako u daně z lihu výrobky pod kódy 2204, 2205, 2206 nomenklatury harmonizovaného systému v příloze A, které obsahují více než 1,2 % objemových alkoholu, nejvýše však 22 % objemových alkoholu. (zákon č. 353/2003 Sb. Zákon o spotřebních daních)

2.1.5 Daň z tabákových výrobků

Tabákovými výrobky se pro účely zákona rozumí cigarety, doutníky, cigarillos a tabák. Výjimku tvoří žvýkáci a šňupací tabák, který není předmětem daně ani v členských státech Evropské unie. (Bakeš, 2009, s. 188) (zákon č. 353/2003 Sb. Zákon o spotřebních daních)

2.1.6 Daň ze zahřívání tabákových výrobků

Nejnovější spotřební daň, která byla zavedena v roce 2019, předmětem daně je tabák obsažený v zahřívání tabákovém výrobku, který stejně jako v předchozím případě nezahrnuje užívání nosem či žvýkání. (Kotenová, Petrová, Tomíček, 2020, s. 3) (zákon č. 353/2003 Sb. Zákon o spotřebních daních)

2.1.7 Daň ze surového tabáku

Daň zavedená novelou v roce 2015, předmětem daně ze surového tabáku je surový tabák, tím je míněno přírodně nebo uměle sušený nebo nesusušený, fermentovaný nebo nefermentovaný, expandovaný nebo neexpandovaný list rostliny rodu tabák, dále zbytky z listů nebo jiných částí rostliny rodu tabák. (Kotenová, Petrová, Tomíček, 2020, s. 3) (zákon č. 353/2003 Sb. Zákon o spotřebních daních)

2.2 Spotřební daně ve vybraných zemích EU

V následujících kapitolách budou vyjmenovány jednotlivé spotřební daně, které vybírají vybrané země Evropské unie. Vybranými zeměmi jsou Německo, Španělsko a Švédsko.

2.2.1 Německo

Spotřební daně v Německu zahrnují daň z piva, daň z vína, daň z meziproductů, daň z energie, daň z elektřiny, daň z jaderného paliva, daň z tabáku, alkopopová daň, dalo by se říct, že se jedná o míchané alkoholické nápoje a daň z kávy. (Zoll, 2023a)

2.2.2 Španělsko

Španělsko zastává tyto spotřební daně: daň z piva, daň z vína a kvašených nápojů, daň z meziproductů, daň z alkoholu a odvozených nápojů, uhlovodíková daň a daň z tabákových výrobků. (Punto de Acceso General, 2023)

2.2.3 Švédsko

Švédsko zahrnuje větší škálu spotřebních daní, a to daň z alkoholu (pivo, víno, jiné kvašené nápoje a líh), daň z tabáku (cigarety, doutníky, tabák ke kouření, žvýkání nebo šňupací a jiný tabák), daň ze síry, oxidu uhličitého, energetická daň, daň z pohonných hmot, daň z přírodního šterku, daň z nikotinu, daň z plastových tašek, daň z odpadu, daň z pesticidů, letecká daň, zvláštní daň z pojistného, daň z chemických látek u některých elektronických výrobků, daň z hazardních her, daň z pojistného na pojištění motorových vozidel a dočasná daň z přebytků elektřiny. (Skatteverket, 2023)

3 ORGÁNY ZAMĚŘENÉ NA VÝBĚR SPOTŘEBNÍ DANĚ V ČR

3.1 Celní správa

Celní správa České republiky vznikla v roce 1993, ale její počátky sahají do dávné minulosti. Už v průběhu středověku vznikaly různé formy daní a poplatků, které byly využívány vládci a správními úřady k financování státních výdajů. Tyto poplatky mohly být vybírány na základě obchodních tras, průjezdných cest, vývozu a dovozu zboží a dalších ekonomických aktivit. Tato praxe měla vliv na ekonomiku a obchod v daném regionu. Mezi tím samozřejmě prošla vývojem a s tím tedy pochopitelně nastalo mnoho změn, které měly za účel vést ke zlepšení Celní správy na našem území. (Celní správa, 2012)

Celní správa České republiky zastává klíčovou roli ve výběru cel, daní a zabezpečování některých bezpečnostních aspektů. Její existence a činnost jsou pevně zakotveny v právním rámci zákonem č. 17/2012 o Celní správě České republiky, která má za úkol řídit a komunikovat přeshraniční pohyb zboží, zajišťovat správné výběry cel a daní, také napomáhat k udržení bezpečnosti státu. Celní správa je podřízena Ministerstvu financí a má dvě základní úrovně organizační struktury. První úroveň je Generální ředitelství cel řídí generální ředitel, kterého jmenuje a odvolává ministr financí. Sídlo generálního ředitelství cel se nachází v Praze. To hraje klíčovou roli v koordinaci celé celní správy a vytváří strategické směry pro činnost celních úřadů. Druhou úrovní jsou samotné celní úřady, kterých existuje patnáct a jsou rozmístěny po celé české republice. Působnost celní správy a jednotlivých orgánů Celní správy je vymezena v zákoně č. 17/2012 Sb. o celní správě ČR. Působnost Generálního ředitelství cel je vymezena v Hlavě II a celních úřadů v Hlavě III. (Celní správa, 2023a)

Jednotlivé celní úřady v České republice jsou Celní úřad pro hlavní město Prahu, Celní úřad pro Středočeský kraj, Celní úřad pro Jihočeský kraj, Celní úřad pro Plzeňský kraj, Celní úřad pro Karlovarský kraj, Celní úřad pro Ústecký kraj, Celní úřad pro Liberecký kraj, Celní úřad pro Královéhradecký kraj, Celní úřad pro Pardubický kraj, Celní úřad pro Kraj Vysočina, Celní úřad pro Jihomoravský kraj, Celní úřad pro Olomoucký kraj, Celní úřad pro Moravskoslezský kraj, Celní úřad pro Zlínský kraj, Celní úřad Praha Ruzyně, výskyt úřadů je následně zobrazen na obrázku 1: Rozložení Celní správy České republiky. Většina celních úřadů má stejnou organizační strukturu. Organizační struktura se liší pouze u Celního úřadu pro Liberecký kraj, Celního úřadu pro Plzeňský kraj a Celního úřadu Praha Ruzyně. (Celní správa, 2023b)

Obrázek 1: Rozložení Celní správy České republiky

Zdroj: Celní správa 2023b

3.2 Kompetence Celní správy v ČR

Celní správa vykonává řadu kompetencí. Primárně výběr cla a celní řízení, správa spotřebních a ekologických daní, dělenou správu neboli výběr poplatků, vymáhání pokut či odvodů, další kompetence celní správy. Tyto kompetence budou v následujících kapitolách rozebrány. (Celní správa, 2023a)

3.2.1 Clo

Vznik cla se prezentuje obvykle v souvislosti s dávkami, které se vybíraly v důsledku zřizování a ochrany komunikací. Historicky však vybírání mýta předcházelo clu, které se vybíralo soukromníky, kteří vlastnili pozemky s cestami nebo mosty, byla to tedy dávka za použití dané komunikace. Tím se lišilo od cla, jelikož výtěžek cla měl veřejný charakter plynul do rozpočtu státu nebo dříve panovníka. (Bakeš, 2009, s. 288)

Clo, jakožto peněžitá dávka, hraje důležitou roli v rámci regulace mezinárodního obchodu při přechodu zboží přes celní hranici. Celní poplatky se vymáhají v souvislosti s obchodními

operacemi, jako je dovoz, vývoz nebo průvoz zboží. Jeho výběr má dopad na ekonomiku, obchodní aktivity a celkovou finanční stabilitu státu. (Průša, 2006, s. 4)

Clo dělíme z hlediska obchodně politického, a to na autonomní, kde stát si nehledě na mezinárodní smlouvě stanovuje clo a smluvní, kde stanovení cla je naopak vázáno mezinárodní smlouvou. Clo můžeme dělit i z hlediska účelu, první je fiskální, kde účelem je příjem do státního rozpočtu pro představu ale z celkového výběru cla, který ročně činí přibližně 9 miliard Kč je zasláno 80 % do rozpočtu Evropské unie a zbylých 20 % jde do rozpočtu České republiky. (Celní správa, 2023a) Další funkce je ochranná, ta chrání domácí výrobce před zahraniční konkurencí může to být způsobeno velikostí cla za uvalené za dané zboží, ochranou rozvíjejícího sektoru domácího hospodářství, dodatečným clem, to se vztahuje na zboží, jehož cena je nižší než běžná cena v zemi vývozu a snížením cla, které pochází ze země, kterým bylo uděleno zvýhodnění. Funkce vyrovnávací pomocí cla vyrovnávají sníženou cenu dováženého zboží. (Celní správa, 2023c) Poslední zmíněné dělení je z hlediska výpočtu na specifické, kde je dána pevná částka za určitou fyzickou jednotku, valorická, to je z procentuální částka z hodnoty zboží a diferenciovaná kombinací obou předchozích hledisek výpočtu tedy kombinací specifické a valorické. (Machková, Černošlávková, Sato, 2014, s. 761)

Celní sazebník TARIC vzniká společně se stupem ČR do EU jedná se o systém s kombinací číselného označení zboží a celního sazebního opatření. TARIC se využívá smluvní sazby především při obchodování se členy dohody GATT, kde tyto sazby jsou použity na dovoz z USA, Kanady, Austrálie, Japonska či Nového Zélandu. Zatímco bývalý celní sazebník využíval především metodu valorickou TARIC využívá i sazby specifické. (Machková, Černošlávková, Sato, 2014, s. 779)

Vybíráním cla dochází k regulaci dovozu a omezování vstupu vybraných výrobků na trh, tímto způsobem dochází k vytváření konkurenčního prostředí na domácím trhu. Jelikož to navyšuje cenu konkurenčního zboží, domácí výrobci mají možnost navýšit ceny svých výrobků a zajistili si vyšší příjmy, pokud tedy český výrobce nepoužívá suroviny či výrobky, na které bylo clo uvaleno. Dále se tím kontroluje, zda dovážené zboží odpovídá stanoveným normám a předpisům. Zároveň při vývozu může stát podpořit domácí výrobce nastavením příznivých sazeb pro vybrané produkty, tím by se mohl navýšit mezinárodní obchod a konkurenceschopnost na světových trzích. A jelikož se Česká republika nachází ve středu Evropy, tak i z hlediska průvozu zboží zde probíhá výběr cla, což se tedy týkalo spíše dříve před vstupem do EU (Průša, 2006, s. 4)

Důležité je říci, že vstupem do EU jsme se stali součástí společného trhu bez celních a vnitřních hranic mezi členskými státy, součástí takzvané celní unie, a jelikož Evropská unie je hospodářským, politickým, ale i správním a právním společenstvím nastává možnost na tomto území možnost tvorby a dochází tu k implementaci společných koordinovaných správních politik členských států. (Halásková, 2006, s. 60) V praxi to, že jsme součástí celní unie umožňuje volný pohyb osob, zboží a kapitálu. To znamená, že clo se vybírá pouze u dovozu zboží z takzvaných třetích zemí. Nejtypičtějším příkladem je clo uvalené na levné zboží z Číny. (PROFI CERT, 2023)

Pro efektivní plnění všech funkcí celní správy je nezbytné, aby celní sazby byly diferencované a braly v potaz jednotlivé druhy zboží a země jejich původu. Každý druh zboží a každá země přináší specifické charakteristiky a rizika, které je potřeba zohlednit při stanovení celních sazeb. Rozdílný přístup v celních sazbách umožňuje spravedlivý výběr cel, což podporuje udržení ekonomické stability a bezpečnost státu. Pro dosažení správné zařazení zboží a následného stanovení výše cel byl vydán celní sazebník. Celní sazebník pro tyto účely využívá nomenklaturu harmonizovaného systému popisu a číselného označení zboží. (Pruša, 2006, s. 8)

3.2.2 Celní řízení

Celní řízení je uvedeno v zákoně č. 242/2016 Sb. Celní zákon v paragrafu 12, kde se píše, že ‚celní řízení se vede za účelem rozhodnutí o tom, zda bude zboží propuštěno do navrženého celního režimu, nebo o vyřízení celního režimu, do něhož bylo zboží propuštěno, popřípadě také za účelem stanovení cla. Celní řízení se vede za účelem rozhodnutí ve věci zpětného vývozu, dočasného uskladnění nebo přenechání zboží.‘ (zákon č. 242/2016 Sb. Celní zákon)

Celní řízení se od 90. let stále vyvíjí, díky stálého zlepšování informačního systému Celní správy, přechodné období nastalo vstupem do EU, kdy došlo k další modernizaci Celní správy s touhou více elektronizovat, a tak v rámci kodexu EU vzniká v roce 2014 nový systém e-Customs. Zavedení nového systému přináší lepší spolupráci celních řízení a následnou komunikaci s členskými státy EU. (Businessinfo, 2016)

Hlavní úkol je tedy zajištění celního dohledu neboli dovoz a vývoz zboží ze třetích zemí. Celní řízení se zahajuje podáním prohlášení celnímu úřadu a musí obsahovat správní doklad pomocí elektronického systému e-Dovoz nebo e-Vývoz, kontrolu zboží a dokumentů, vyměření cla, DPH a spotřební daně, zaplacení celního dluhu a po ukončení může být propuštěno do jednoho z celních režimů. (China-business, 2010)

První představený celní režim je propuštění do volného oběhu, kde se je třeba splnit formalities stanovené pro dovoz, aby zboží mohlo být v EU prodáváno jako jakýkoliv jiný výrobek z EU. (European Commission, 2016) Zvláštní režim tranzitu umožňuje přepravu zboží pod celním dohledem mezi dvěma celními úřady přes území třetí země bez změny celního statusu. Celní režim vývozu spočívá v možnosti zboží opustit celní území Společenství a případné uhrazení vývozního cla. Následující režimy jsou s podmíněným osvobozením od cla. Zvláštní režim uskladnění v celním skladu, což je prostorově ohraničené místo, na které musí mít provozovatel oprávnění a za podmínek stanovených zákonem smí vybrané výrobky zpracovávat, skladovat, přijímat či odesílat, aniž by se na něj vztahovalo dovozní clo a v tomto režimu je zboží právě uskladněno v celním skladu, tudíž se na něj nevztahuje clo. (Průša, 2006) V režimu volného pásma podle zákona č. 242/2016 Sb. Celní zákon bylo volné pásmo stanoveno pro Jihomoravský kraj v tomto pásmu může být se zbožím, jakkoliv nakládáno. (Celní správa, 2018) Zvláštní režim pro dočasné použití a konečné užití. Dočasné použití umožňuje vyvést zboží zpět v nezměněném stavu s tím, že výše cla se každý měsíc navyšuje o 3 % z počátečního cla. Konečné užití umožňuje propustit zboží do volného oběhu s osvobozením od cla. Poslední dva zbývající celní režimy, první aktivní a druhý pasivní zvláštní režim zušlechťovací styk. Aktivní zušlechťovací styk spočívá v dovozu zboží v pro účely zušlechťovacích prací na celním území, pod tím si můžeme představit instalaci, montáž či opravu dále je zboží vyvezeno zpět z celního území. Naopak pasivní zušlechťovací styk spočívá v dočasném vývozu zboží za účelem vykonání zušlechťovacích operací a následně vzniklé výrobky byly propuštěny do volného oběhu s úplným nebo částečným osvobozením od cla. (Machková, Černošlávková, Sato, 2014, s. 802) Pro větší názornost se fungování spotřební daně tedy v jakých případech dochází ke vzniku daňové povinnosti, podmíněného osvobození od spotřební daně nebo režimu volného daňového oběhu ukáže na schématu, který ve své knize uvádí Alena Vančurová viz. Schéma fungování spotřební daně.

Schéma fungování spotřební daně

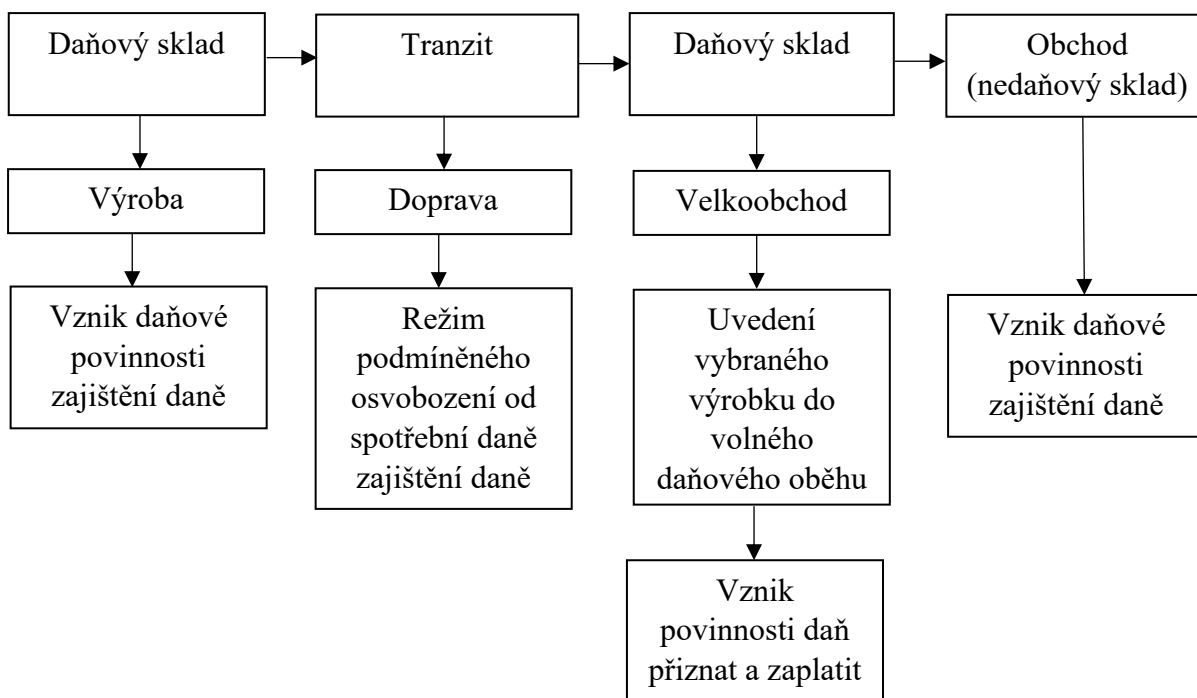

Schéma 3 Fungování spotřební daně

Zdroj: Zpracováno dle Vančurová, 2022, s. 241

3.2.3 Správa spotřebních a ekologických daní

Celní správa vykonává správu spotřebních a ekologických daní, kde se nejedná pouze o výběr, ale třeba i výdej tabákových nálepek, kontrolu dodržování podmínek daňových skladů, kontrola zařízení pro výrobu alkoholu, dohled nad přepravou zboží z jiného členského státu EU. Jaké spotřební a ekologické daně máme je zmíněno v předešlých kapitolách buď o nepřímých daních, nebo samotné kapitole o spotřebních daních. Pro představu Celní správa ročně vybere přibližně 165 miliard Kč ze spotřebních daní. (Celní správa, 2023a)

Jediné, co je potřeba zmínit navíc je povinné značení lihu a biopaliva. V roce 2013 byl vydán nový zákon č. 307/2013 Sb. o povinném značení lihu. Jedné se o stanovení podmínek pro značení lihu při distribuci, účelem tohoto zákona je zamezit nelegální výrobě lihu. (Celní správa, 2023d) U biopaliv se v zákoně č. 201/2012 Sb. o ochraně ovzduší píše, že dodavatelé benzínu či nafty jdou povinni podávat roční hlášení, kde musí za kalendářní rok „zajistit minimální množství pokročilého biopaliva ve výši 0,22 % energetických a minimální množství tedy 9,5 % energie z obnovitelného zdroje. Dodavatel motorového benzínu nebo motorové nafty je musí také podávat každoročně ministerstvu a celnímu úřadu zprávu o emisích skleníkových plynů z jím dodaných pohonných hmot pro dopravní účely a elektřiny pro dopravní účely za uplynulý kalendářní rok.“ (zákon č. 201/2012 Sb. o ochraně ovzduší)

3.2.4 Dělená správa

Celní úřady vykonávají dělenou správu dle zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád. Vybírání či vymáhání pokut, poplatků nebo odvodů, které byly uloženy jinými správními úřady nebo které jsou příjmem veřejného rozpočtu. (Businessinfo, 2016) Celní správa na svých stránkách uvádí tyto příklady dělené správy „pokuty uložené Policií ČR v příkazním řízení na místě nezaplacené, pokuty uložené za přestupek podle zvláštního zákona, poplatky za uložení odpadů, poplatky za odnětí lesní půdy, poplatky za odběr podzemních vod a za znečišťování vod, poplatky za využívání zdrojů přírodních minerálních vod, registrační a evidenční poplatky podle zákona o obalech, odvody za odnětí zemědělské půdy a další“ (Celní správa, 2023e)

3.2.5 Další kompetence

Mezi další kompetence celní správy se řadí různé druhy kontrol, v oblasti dopravy to může být vážení nákladních vozidel, kontrola uhrazení nedoplatku, dále hazardní hry a jejich reklama, k provozování je potřeba povolení od Ministerstva financí a samotné obce, kde se hazardní hry nachází, kontrola nelegálního zaměstnávání cizinců, kdy cizinec ze země mimo EU musí mít pracovní povolení, kontrola v oblasti drog a jejich prekurzorů, tady se jedná o kontrolu spíše na letištích, ale dochází k ní po celém území ČR, kontrola Intrastatu, pro firmy, pokud zboží překročí 12 milionů Kč během roku musí to nahlásit na statistický úřad, kontrola převozu a omezení plateb v hotovosti u převozu částka nesmí přesáhnout 10 000 EUR a platby, které jsou nad 270 000 Kč musí být zaplacený bezhotovostně. Poté ochrana duševního vlastnictví pod tím si můžeme představit ochranu před padělaným zbožím, nejčastějším případem jsou ochranné známky na zboží, na kterém nemají oprávnění být. Ochrana volně žijících druhů zvířat a rostlin převážně druhů podle předlohy CITES. Generální ředitelství cel je orgán činný v trestním řízení, tedy podílí se na odhalování kriminality zejména v oblasti porušení celních, daňových předpisů nebo v oblasti drog. (Celní správa, 2023a)

3.3 Zóna volného obchodu a celní unie

Zóna volného obchodu je oblast dvou nebo více celních území, ve kterých jsou odstraněny cla nebo úpravy omezující samotný obchod se zbožím mezi členskými státy. Každý stát ve členském území využívá svou celní politiku jinak vůči zemím, které se nejsou členem pásma volného obchodu nebo proti zboží ze třetích zemí. Příkladem v oblasti volného obchodu je například Evropské sdružení volného obchodu (ESVO), toto sdružení se skládalo ze Švýcarska, Lichtenštejnska, Islandu a Norska mezi dvěma státy se dokonce i nachází jedna celní Unie, a to mezi Švýcarskem a Lichtenštejnskem. (Bakeš, 2009, s. 293)

Dalším, pravděpodobně i známějším příkladem zóny volného pohybu je takzvaný Schengenský prostor neboli Schengenská dohoda, která prvně vznikla na základě dohody mezi pěti státy Belgií, Německem, Nizozemskem, Francií, Německem a Lucemburskem. Bylo to v roce 1985 za účelem postupného odstraňování kontroly na vnitřních hranicích a zavedení volného pohybu mezi jednotlivými subjekty těchto zemí. V současné době je součástí schengenského prostoru 27 evropských zemí. Součástí prostoru jsou země EU i ESVO, jedná se o státy Belgie, Česko, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Chorvatsko, Itálie, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko, Švédsko a dále státy organizace ESVO, Island, Norsko, Švýcarsko a Lichtenštejnsko. (EUE-Lex, 2023)

Po vzniku Schengenského prostoru, vzniká v roce 2004 Frontex nejprve jako nástroj EU, který se v roce 2016 stala Evropskou agenturou pro pohraniční a pobřežní stráž, má za úkol monitorovat vnější hranice a zároveň bojovat proti přeshraniční trestné činnosti. Například v souvislosti s uprchlíky. (moje Evropa, 2019)

Oproti tomu celní unie je ještě vyšší stupeň v rámci celní integrace, kde se jedná o nahrazení dvou nebo více celních území územím jedním. V tomto území se ruší cla a jakékoliv úpravy omezující obchod mezi státy, které se v celní unii nachází. Dalo by se říci, že všichni členové celní unie dodržují stejnou celní politiku při obchodu se zeměmi mimo toto území. Země, které se v unii nachází mají stejný celní sazebník, například zmiňovaný TARIC a společný celní rozpočet. Atypickým příkladem je celní unie mezi Českou republikou a Slovenskem, kdy při stejných celních sazbách za zboží ze třetích zemí měly tyto země své vlastní celní sazebníky a celní rozpočet. (Bakeš, 2009, s. 294)

Typickým příkladem celní unie je pak Evropská unie, která vznikla na základě třech smluv. Prvně se jedná o Smlouvu o založení Evropského společenství další Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii a o Smlouvu o založení Evropského hospodářského společenství. Samostatný vznik Evropské unie byl v roce 1993, kde se předpokládá postupné úplné vytvoření úplné hospodářské a měnové unie, v oblasti měnové unie by to mělo být zavedení eura ve všech členských státech a v hospodářské společný trh například společná pravidla při regulaci produktů či samotný volný pohyb zboží, v tomto případě by se dalo mluvit o zajištění obchodní politiky. (Nerudová, 2014, s. 22)

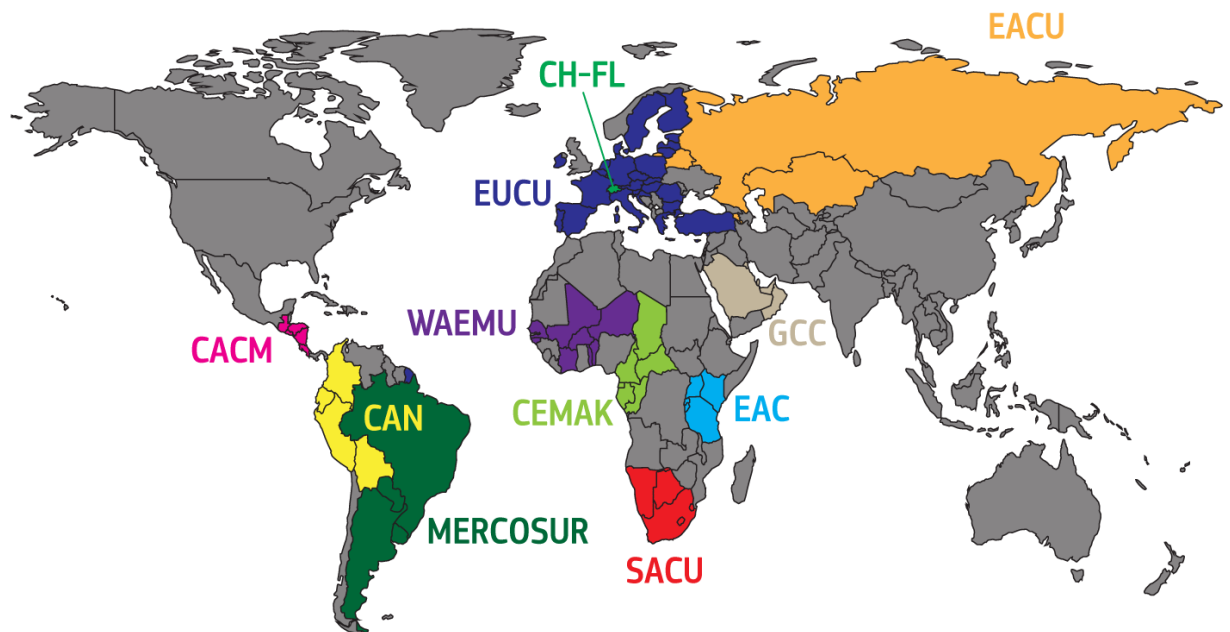
Stejně jako u Schengenské dohody i EU je v této době tvořena 27 členskými státy, Belgií, Bulharskem, Českem, Dánskem, Estonskem, Finskem, Francií, Chorvatskem, Irskem, Itálií,

Kyprem, Litvou, Lotyšskem, Lucemburskem, Maďarskem, Maltou, Německem, Nizozemskem, Polskem, Portugalskem, Rakouskem, Rumunskem, Řeckem, Slovenskem, Slovinskem, Španělskem a Švédskem. (European Union, 2023) Od vstupu do celní unie se ze zahraniční obchodu stal obchod takzvaně vnitro unijní a za zahraniční obchod se považuje pouze obchod s nečlenskými státy EU nebo obchod s třetími zeměmi. V evropské celní unii se nacházejí další tři země, které nejsou členy Evropské unie. Jedná se státy Andoru, San Marino a Turecko. (Machková, Černošková, Sato, 2014, s. 702)

Evropská Unie se podle Smlouvy o Evropské unii skládá ze sedmi orgánů, Evropského parlamentu, Evropské rady, Rady, Evropské komise, Soudního dvora Evropské unie, Evropské centrální banky a Účetního dvora. Hlavní funkce Evropského parlamentu jsou legislativní, rozpočtové a dohledné, pod tím si můžeme představit, že Evropský parlament jedná jako zákonodárce společně s Radou, zároveň s ní projednává návrhy Evropské komise a následně provádí její dohled. Evropská rada se všemi jejími členy stanovuje politický směr a priority EU. Rada má za úkol výkon rozpočtových a legislativních funkcí, koordinaci hospodářských politik států EU, rada má různé formy výkonu může se jednat například o Radu ministrů dopravy či zemědělství. Evropská komise je výkonný orgán, který předkládá návrhy nových legislativních norem, vydává stanoviska a doporučení, dále zajišťuje, aby členské státy plnily stanoviska ze smlouvy. Soudní dvůr Evropské unie zajišťuje interpretaci a aplikaci práva vyplývající ze smlouvy. Evropská centrální banka má za úkol spolu s centrálními bankami členských států udržení cenové stability. Posledním zmiňovaným orgánem je Účetní dvůr, jehož cílem je přezkoumat příjmy a výdaje EU a má oprávnění vykonávat audit v jednotlivých členských státech. (Nerudová, 2014, s. 24, 25)

I ve světě se nachází spousty celních unií, které jak bylo zmíněno výše pomáhají v následném obchodu mezi státy dané organizace. Jedná se o celní unie pro Středoamerický společný trh (CACM), Andské společenství (CAN), Společný Jižní trh (MERCOSUR), Švýcarsko – Lichtštejnsko (CH-FL), Západoafrická hospodářská a měnová unie (WAEMU), Hospodářské a měnové společenství střední Afriky (CEMAK), Jihoafrická celní unie (SACU), Východoafrické společenství (EAC), Rada pro spolupráci na v Perském zálivu (GCC) a Evropsko-asijská celní unie (EACU). Pro představu jsou veškeré celní unie zobrazeny na mapě Obrázku 2: Celní unie ve světě. (European Commission, 2023)

Obrázek 2: Celní unie ve světě

Zdroj: (European Commission, 2023)

3.4 Mezinárodní celní a obchodní organizace

Mezinárodní organizace vytváří mezinárodní obchod stanovováním pravidel. Tyto organizace sdružují státy, ale i nevládní subjekty se snahou zlepšení mezinárodního obchodu ať už jen ulehčováním procesu obchodu s jinými státy. Členství v organizacích je dobrovolné, ale následně je nutnost dodržovat podmínky či pravidla dané organizace s tím, že státy prosazují své obchodní a politické záměry. (Štěrbová, 2013, s. 1465)

První přestavená bude takzvaná všeobecná dohoda o clech a obchodu (GATT), jde o smlouvu, která obsahuje soubor pravidel obchodní politiky pro zúčastněné země. K myšlence dohodě o mezinárodním obchodu došlo v roce 1945, kdy se dohody účastnilo nejprve 15 členů a k platnosti dohody došlo v roce 1947 se 23 státy. Jednalo se o snížení cel a dalších dávek a poplatků ukládaných při vývozu a dovozu. Mimo jiné při této dohodě docházelo například i k odstraňování technických překážek obchodu a podobně. (Průša, 2006, s. 16)

Na tuto dohodu navazuje v roce 1994 Světová obchodní organizace (WTO), která postupně nahrazuje dohodu (GATT) má 159 členů k dnešnímu datu se k ní připojilo už 164 států. Tato organizace je založena na iniciativách členských států, kde WTO nemá pravomoc předkládat jakékoliv návrhy týkající se činnosti či pravidel obchodu. V této organizaci se rozhoduje pomocí hlasů, může se rozhodovat například o přijetí dalšího členu. (Štěrbová, 2013, s. 1479)

Cílem WTO je podpora mezinárodních vztahů členských států. Také stanovuje pravidla pro maximální výši cel, které mohou státy proti sobě uplatňovat, řadí se sem takzvaná dumpingová opatření, ke kterému dochází, pokud stát vyváží výrobek za cenu nižší, než je jeho hodnota na domácím trhu neboli na trhu státu, do kterého je výrobek dovážen. (Pruša, 2006, s.17)

Poslední představenou organizací je Světová celní organizace (WCO), která má 185 členů a vychází z dohody GATT. V této organizaci je snaha o docílení, co nejvyšší efektivity a účinnosti celní správy ve světovém měřítku. Zaměřuje se také na zjednodušení, modernizaci celního systému a harmonizaci celních procedur. Hlavní procedurou v oblasti harmonizace bylo zavedení Harmonizovaného systému popisu a číselného označování zboží, tento systém obsahuje všechny druhy produktů, na které je uvalené clo a jsou označovány podle takzvaných kódů nomenklatury. Důležité je říci, že tento systém se s přibývajícím produkty stále aktualizuje. WCO ještě vyvinulo systém nazývaný Celní datový model, který je nápomocný k rychlému a jednoduchému předávání informací mezi celníci. (Štěrbová, 2013, s. 1506)

4 ORGÁNY ZAMĚŘENÉ NA VÝBĚR SPOTŘEBNÍ DANĚ V EU

4.1 Německo

O správu spotřebních daní se stejně jako v České republice stará celní správa neboli Bundeszollverwaltung, která je podřízena ministerstvu financí, dále se dělí na generální ředitelství cel, která se sídlí v Bonnu a na hlavní celní úřady, kterých je 41 a jimž je podřízeno 247 celních úřadů, ty jsou prvním kontaktním místem pro podniky a občany, také jim je podřízeno 8 úřadů celních šetření, které se zabývá trestnou činností v oblasti celní správy. (Zoll, 2023b)

4.2 Španělsko

Ve Španělsku se celní správa řadí pod Agencia Tributaria, což je v podstatě daňový úřad, který zajišťuje daňovou správu země a dále se dělí na další oddělení z hlediska daní. Spadá sem i zmiňovaná celní správa, která tu má své oddělení takzvaný Departamento de Aduanas e Impuestos Especiales sídlí v Madridu a je podřízený ministerstvu financí a dále se pod ní nachází 31 celních úřadů. Pod toto oddělení spadají dva Národní úřady, a to úřad pro správu cel a zvláštních daní (Oficina Nacional de Gestión de Aduanas e Impuestos Especiales) a Národní úřad pro vyšetřování cel a Spotřebních daní (Oficina Nacional de Investigación de Aduanas e Impuestos Especiales). (Agencia Tributaria,2023)

4.3 Švédsko

Stejně jako u všech předešlých zemí se o správu daní stará celní správa, a i ve Švédsku je podřízena ministerstvu financí. V čele stojí generální ředitel jemu jsou podřízeny funkce výkonné kanceláře, interního auditu a vedoucí bezpečnosti. Celní správa se dělí do čtyř provozních oddělení, oddělení kontrol, příjmové oddělení, zpravodajské oddělení a oddělení kriminalistiky, které jsou po státě geograficky rozmístěna tedy pro jih, sever, východ a západ, kde každé oddělení spravuje své vymezené území. (Tullverket, 2023)

5 SROVNÁVACÍ ANALÝZA

V této kapitole jsou porovnávány jednotlivé země z hlediska výběru spotřební daně v oblasti struktury, působnosti a pravomoci jednotlivých orgánů k porovnávání s Českou republikou nám budou pomáhat předem vybrané a zmíněné země tedy Německo, Španělsko a Švédsko. Komparativní studie bude založena na analýze primárních a sekundárních zdrojů informací. Důvodem výběru právě těchto tří výše zmiňovaných zemí byl takový, že jsem chtěl vybrat a porovnat stát z každé části Evropy tedy jeden ze severu, jeden z jihu a jeden ze střední Evropy se zjištěním, zda-li na různých místech v Evropě dochází ke změnám při správě spotřebních daní.

5.1 Struktura a pravomoci

Nejprve je potřeba zmínit organizační strukturu Celní správy v ČR, kde budu vycházet z teoretické části a dále pak ukazovat na jednotlivých schématech rozdíly organizace v jiných zemích. Celní správa ČR je tedy dvoustupňová a je podřízena Ministerstvu financí, tvoří ji Generální ředitelství cel, kterému je podřízeno 15 celních úřadů v jednotlivých krajích, ke kterým se ještě přidává Celní úřad Praha Ruzyně, viz. schéma organizační struktury Celní správy ČR.

Schéma organizační struktura Celní správy ČR

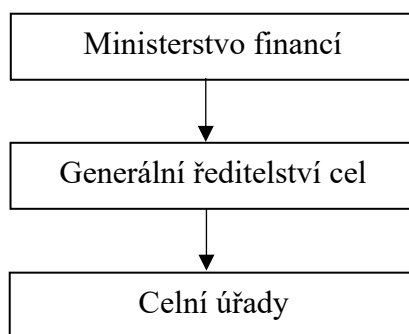

Schéma 4 Organizační struktura ČR

Zdroj: Zpracovno dle celnisprava.cz

Organizační struktura Německa se tolik neliší, může to být způsobeno už jen tím, že je to náš sousední stát, takže vlastně už z historie vycházíme z podobných idejí, kterými se inspirujeme. Organizační struktura Celní správy v Německu vypadá takto viz. Schéma organizační struktury Celní správy v Německu. Stejně jako v ČR i v Německu je generální ředitelství cel podřízeno ministerstvu financí následně, ale Celní úřady jsou ještě podřízeny Hlavním celním úřadům, kterých je 41 a mají jednotlivé Celní úřady na starost je logické, že Celních úřadů je mnohem

více přesněji 247. To už vyplývá jen z rozlohy dané země, kde Německo je větší než Česká republika.

Schéma organizační struktura Celní správy v Německu

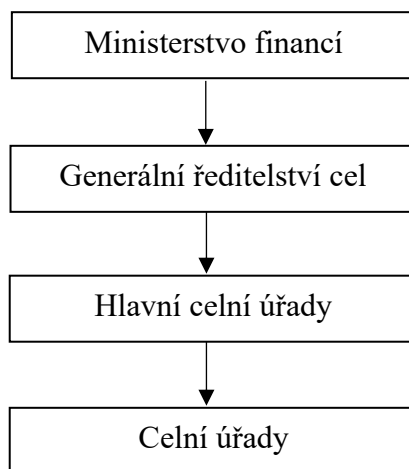

Schéma 5 Organizační struktura Německa

Zdroj: Zpracováno dle Zoll.de

Větší rozdíly se pak vyskytují v organizační struktuře Celní správy Španělska, kde dochází k tomu, že celní správa se nachází nebo je v podstatě podřízena státní agentuře pro správu daní, která má pod sebou 17 specializovaných delegací, a právě jedna z nich je oblast pro správu cel a spotřební daně neboli celní správa. Ve státní agentuře se dále nachází 39 delegací, které pod sebou mají 195 správních úřadů a 31 celních úřadů. A celá agentura je teda také podřízena Ministerstvu financí viz. Schéma organizační struktury Celní správy ve Španělsku.

Schéma organizační struktura Celní správy ve Španělsku

Schéma 6 Organizační struktura Španělska

Zdroj: Zpracováno dle blog.conducetuempresa.com

Jako poslední vybraná země pro porovnání organizační struktury Celní správy zbývá Švédsko. Celní správa je také podřízena Ministerstvu financí, v čele celní správy stojí generální ředitel, který má pod sebou 4 provozní oddělení, každé z nich se specializuje na svou vlastní činnost. Je to oddělení kontrol, příjmové oddělení, zpravodajské oddělení, oddělení kriminalistiky a ty pod sebou mají řídicí jednotky těchto oddělení, které se vyskytují po celém území Švédska přesněji jsou rozdělena na sever, jih, východ a západ. viz. Schéma organizační struktury Celní správy ve Švédsku Dále se po celém území nachází dalších 6 oddělení, které už nejsou geograficky rozděleny. Jedná se o administrativní oddělení, finanční oddělení, oddělení informačních technologií, lidské zdroje, komunikace a PR, právní oddělení.

Schéma organizační struktura Celní správy ve Švédsku

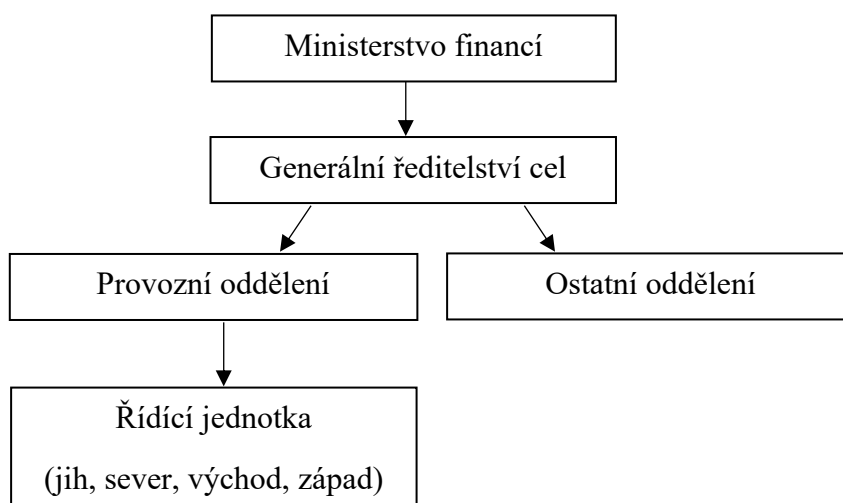

Schéma 7 Organizační struktura Švédska

Zdroj: Zpracováno dle Tullverket.se

Co se tedy porovnání organizační struktury Celní správy v jednotlivých zemích, tak by se dalo říct, že to závisí i na tom, jak je daný stát uspořádán v rámci historie a tradic. První je třeba říci, že ve všech porovnávaných zemích je Celní správa podřízena Ministerstvu financí. Nyní, co se týče dalšího uspořádání například Německo je federativní stát skládá se tedy ze spolkových zemí, tím pádem je Celní správa více decentralizována po celém území, ale hlavní koordinace přichází z Ministerstva financí společně s generálním ředitelstvím. Podobná je i organizační struktura Celní správy ve Švédsku, která má tradici silného centra i v tomto případě je to Ministerstvo financí společně s Generálním ředitelstvím cel i tady dochází k decentralizaci v tomto případě pomocí řídicích jednotek po celém území Švédska. Nejvíce odlišná je organizační struktura porovnávaná se Španělskem, sice i tady se nachází určitá míra decentralizace v rámci celních úřadů, ale Celní správa má v podstatě pouze své oddělení, které spadá pod Státní agenturu pro správu daní, tím pádem by se dalo říct, že mezi Celní správou a Ministerstvem financí je ještě jeden mezistupeň v rámci struktury. Z těchto vybraných organizačních struktur se Celní správa ČR nejvíce blíží právě té Německé, kde je Celní správa decentralizována celními úřady po celém území Německa a tím vlastně i v jednotlivých spolkových zemích u nás krajů, liší se jedním stupněm je tedy trojstupňová a v ČR se nachází „pouze“ dvoustupňová, kde hlavní celní úřady zabírají ještě jeden mezistupeň mezi celními úřady a Generálním ředitelstvím cel. To ale jak už jsem zmiňoval v předešlé části je pravděpodobně dáno už jen z toho hlediska, že Německo je rozlohou mnohem větší země.

Co se týče porovnání pravomocí Celní správy obecně. Pravomoci v zemích EU upravuje směrnice Rady 2008/118/ES o obecné úpravě spotřebních daní, v ČR k tomu přispívá Zákon č. 17/2012 Sb. Zákon o celní správě České republiky, v Německu také celní zákon neboli Zollverwaltungsgesetz (ZollVG), ve španělsku Ley 38/1992, de 28 de diciembre, de Impuestos Especiales tedy zákon o spotřební dani a Ley 58/2003, de 17 de diciembre, General Tributaria (zákon o obecném zdanění) a ve Švédsku jsou to Tullförordning (2016:287) (celní vyhláška) a Tullag (2016:253) (celní zákon).

Celní správa ve všech vybraných zemí má pravomoci jako je dohled a kontrolu při vstupu a výstupu zboží s tím se pojí zajištění vybraných výrobků, sazebním zařazení, výběr příslušných cel a daní na daném státním území. Zároveň může požadovat prokázání totožnosti, oprávnění i ke kontrole osob myšleno k osobním prohlídkám, zákaz vstupu na určené místo a pořizování záznamů. K největšímu rozdílu dochází z hlediska toho, že v ČR je Celní správa ozbrojeným sborem na rozdíl od ostatních porovnávaných zemí, kde obecně celníci nejsou ozbrojeni, ale v každé zemi existují speciální jednotky, které jsou v rámci svých povinností ozbrojeni, primárně při boji proti trestné činnosti s pohybem zboží jako je například pašování drog či obchodování se zbraněmi. Jinak v tomto ohledu k větším odchylkám v rámci pravomocí porovnávaných států nedochází.

5.2 Výběr spotřebních daní

5.2.1 Daňové řízení

Procesním předpisem při správě spotřebních daní je zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, který odkazuje na proces výběru daní a celkový postup správce daně. Správci daně v České republice vykonávají svou činnost v souladu se zákony a dalšími právními předpisy, přičemž respektují základní principy správy daní, jak je stanoví daňový řád. Hlavním cílem správy daní je zajištění správného zjištění a stanovení daní, jakož i účinného zabezpečení jejich úhrady. Dále zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, vymezuje specifické přestupky v oblasti správy spotřebních daní. Orgány Celní správy České republiky mají pravomoc postupovat v řízeních o přestupcích v oblasti spotřebních daní v souladu se zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů. Při tomto postupu se využívá subsidiární použití zákona č. 500/2004 Sb. Daňové řízení se skládá z několika dílčích fází, které jsou zahrnuty v celém procesu správy daní. (Celní správa, 2023g)

První fází je registrační, ve které dochází k registraci ze strany daňového subjektu. Tato fáze slouží k zachycení daňových subjektů, kde se nachází důležité náležitosti pro další stanovení,

evidenci daní a následné zabezpečení úhrady. Další fází je takzvaná nalézací fáze, ve které správce daně vyměří a stanoví daň při řádném daňovém tvrzení, pokud by bylo podáno dodatečné daňové tvrzení správce daně by doměřil daň a vede se za účelem změny poslední daně. Poslední fází je fáze placení daní v této fázi dochází k evidenci, vybírání nebo vymáhá daní. (Vančurová, 2022)

První a nejdůležitější část při výběru spotřební daně je ta, kde se vlastně za spotřební daň bude platit. V EU to funguje tak, že země, která daný výrobek zkonsumuje v tomto případě zmiňované pivo bude platit spotřební daň. I toto pravidlo má samozřejmě své výjimky. Jednalo by se případy, kde by dané soukromé osoby zakoupily výrobky pouze pro vlastní potřebu, nedocházelo by k dalšímu prodeji a převoz by byl pouze mezi zeměmi EU. Jednotlivé výrobky a jejich výše je ukázána v tabulce 1 vybrané výrobky pro vlastní potřebu. V zákoně č.353/2003 Sb. o spotřebních daních bychom to našli pod § 4 odstavcem 5. (Europe.eu, 2023)

Osvobozeno od daně z piva je také:

- a) pivo určené pro výrobu octa, potravin, nápojů, výrobků a na přípravu léčiv
- b) výše technické zdůvodnitelné ztráty vzniklé při výrobě
- c) domácí výroba piva pro vlastní spotřebu, když množství nepřesáhne 2 000 litrů za kalendářní rok a nedojde k jeho prodeji
- d) pivo, které bylo v odůvodněných případech zničeno za přítomnosti úředních osob nebo správce daně
- e) pivo určené pro vzorky (zákon č. 353/2003 Sb. Zákon o spotřebních daních)

Tabulka přípustných hodnot u vybraných výrobků

Zboží	Směrné hodnoty EU
Pivo	110 litrů
Víno	90 litrů (pouze 60 litrů šumivé)
Cigarety	800
Tabák	1 kg
Doutníky	200
Doutníčky	400
Destiláty	10 litrů
Alkoholizované víno	20 litrů

Tabulka 1 Vybrané výrobky pro vlastní spotřebu

Zdroj: zpracováno dle europa.eu

Další výjimka by nastala, pokud by firma při přepravě vstupovala do státu, který není členem EU jako je například Švýcarsko, kde by se pivo při vstupu na toto území muselo proclít a poté proclít znovu při vstupu na území EU. Tento případ by byl řešen pomocí složení finanční záruky, kterou dodavatel dostane zpět až bude území Švýcarska s pivem opouštět. (Europe.eu, 2023)

5.2.2 Příklad

Celní správa zjistila, že na území pardubického kraje se nachází obchodník s pivem, který za měsíc květen zakoupil 1000 bas piv, aniž by bylo prokázáno zdanění výrobku či byl daný výrobek osvobozen od daně. Jedná se o zakoupení a následné přijmutí 1000 bas piv z jiného členského státu, přičemž jedna basa má 24 půllitrových lahví 10stupňového piva.

Řešení v ČR:

Jelikož jsou vybrané výrobky v tomto případě pivo uvedeny do volného daňového oběhu, vzniká povinnost daň přiznat a zaplatit. V zákoně by tato jednání byla uvedena pod § 9 odstavcem 1 a § 4 odstavcem 1 písmena e zákona o spotřební daní. Při kontrole obchodníka s pivem celníci z Celního úřadu pro pardubický kraj zjistili, že obchodník má u sebe dalších 1000 bas piv celkem tedy 2000, jelikož v zákoně terminologie basa piva není jednalo by se o 240 hl piva, které nejsou osvobozeny od daně, poněvadž nespadá ani do jedné kategorie z těch, které

jsou výše uvedeny. A vzhledem k tomu, že při kontrole obchodník neboli v tomto případě plátce daně nepředložil jakýkoliv doklad, který by přesvědčoval o tom, že za koupi piva odvedl spotřební daň mohl správce daně neboli celník zajistit vybrané výrobky podle zákona o spotřebních daních § 42 odstavce 2 písmena a, následně odebrat vzorky pro zjištění, zda-li se vůbec jedná o pivo podle nomenklatury pod kódem 2203, 2206 a jestli dosahuje zmiňovaných 10 stupňů. Tento skutek může vykonat na základě zákona č. 280/2009 Sb. daňový řád § 82 odstavce 3. Poté daňový řád stanovuje hranici 30 dnů na vrácení, ale může být i delší na to zákon o spotřebních daní v § 41 odstavce 4 říká, že vzorky musí být vráceny nejpozději do 60 dnů od jejich odebrání. V tomto případě by se ale doba pro vrácení vzorků použila ze zákona o spotřebních daní, který má před obecnou úpravou v Daňovém řádu přednost, z tohoto důvodu by doba vzorků pro vrácení činila 60 dnů.

V konečném rozhodování se zjišťuje, jestli plátce daně v tomto případě obchodník zaplatil spotřební daň. Pokud by zjistil, že obchodník daň za 2000 bas piv nezaplatil. Celní správa bude postupovat podle § 42d odstavce 1 zákona o spotřebních daní, kde by se rozhodovalo o tom, zda-li vybrané výrobky propadnou nebo dojde k jejímu zabránění, v toto případě by se jednalo o propadnutí, jelikož vlastník těchto výrobků je znám. Na druhé straně ale pokud by plátce daně prokázal, že za piva spotřební daň odvedl, jednalo by se o uvolnění zajištěných vybraných výrobků v tomto případě basy piv podle § 42 c odstavce 1 zákona o spotřebních daní, kde by daňový doklad musel kromě náležitostí v § 5 obsahovat i náležitosti v § 87a zákona o spotřebních daní specifické právě pro piva. Pokud by se jednalo o škodu většího rozsahu, což je částka přesahující 100 tisíc postupovalo by se podle zákona č. 40/2009 Sb. trestního zákoníku, kde by se mohlo jednat například o § 240, ve kterém by mohlo dojít i k odnětí svobody nebo zákazu činnosti. V tomto případě by ale o eventuelně šlo o odpovědnost za přestupek, který upravuje § 135d zákona o spotřebních daní, podle tohoto paragrafu by za tento přestupek šlo udělit pokutu do výše 100 tisíc Kč. Tento paragraf by doplnil § 29 zákona o spotřebních daní o podmíněném osvobození a režimu EMCS, kdy daň při dopravě musí být zajištěna.

Na tomto příkladu si uvedeme, kolik by obchodník s pivem musel za měsíc květen v dané situaci za spotřební daně odvést za 2000 bas piv po 24 půllitrových lahví 10stupňového piva. Pro to abychom mohli vypočítat konečnou částku je třeba uvést sazbu daně viz. Tabulka sazby daně z piva v ČR. Výpočet bude tedy vypadat 24 vydělíme dvěma a vynásobíme počtem bas, to převedeme na hektolitry a z toho se vypočte výše spotřební daní, takže výsledek v hektolitrech se vynásobí stupněm piva a sazbou daně.

Tabulka sazby daně z piva v ČR

Sazba daně	
Základní sazba	32,00 Kč
<10 000 hl	16,00 Kč
<50 000 hl	19,20 Kč
<100 000 hl	22,40 Kč
<150 000 hl	25,60 Kč
<200 000 hl	28,80 Kč

Tabulka 2 Sazby pro daně z piva v ČR

Zdroje: Zpracováno dle zákon č. 353/2003 Sb. o spotřebních daní

Pokud tedy za všechno dosadíme čísla spolu s výše uvedenou základní sazbou dostaneme číslo 76 800 Kč by musel obchodník s pivem odvést Celní správě za 2000 bas s 10stupňovým pivem.

Řešení v Německu:

Kdyby se stejný případ obchodníka s pivem řešil na německém území. Tak celní správa by jednala podle zákona Biersteuergesetz neboli zákona o dani z piva a podle daňového řádu (Abgabenordnung). Ani v tomto případě se nejedná o pivo osvobozeno od daně, důvody pro jeho osvobození se nachází v § 23 zákoně o dani z piva. Tento příklad by primárně řešil hlavní celní úřad, který by se nacházel nejbližší v obvodu k obchodníkovi s pivem, jak se zmiňuje v § 23 odstavce 1. daňového řádu. Jelikož i tady je pivo předmětem spotřební daně musel by obchodník odvést daň. Vznik daňové povinnosti podle § 14 odstavce 1. Stejně jako celní správa v ČR i tady se může pivo zajistit, bylo by to podle § 26 odstavce 2 zákona o dani z piva z důvodu, že nebylo prokázáno řádné zdanění piva.

Pokud by došlo k uhrazení spotřební daně za pivo vybrané výrobky by se vrátily obchodníkovi, ale pokud by spotřební daň nebyla zaplacená došlo by ke správnému deliktu podle § 30, který dále odkazuje na daňový řád § 381 odstavce 2, ve kterém stejně jako v předchozím případě k peněžitému trestu pomocí pokuty do výše 5 tisíc eur.

Kolik by na dani z piva musel odvést obchodník s pivem v Německu se vypočte stejně jako v ČR tedy budeme. Počet hektolitrů piva vynásobíme sazbou a počtem procent daného piva.

Sazba je uvedena tabulce níže viz. Tabulka sazby daně z piva v Německu, kde snížené sazby jsou už převedeny do konečných hodnot, ale v zákoně jsou popsány pouze procentuálně.

Tabulka sazby daně z piva v Německu

Sazba daně	
Základní sazba	0,787 eur
<5000 hl	0,3935 eur
<10 000 hl	0,4722 eur
<20 000 hl	0,5509 eur
<40 000 hl	0,59025 eur

Tabulka 3 Sazby pro daně z piva v Německu

Zdroje: Zpracováno dle zákona o dani z piva (BierStG)

Po dosazení hodnot vyjde najevo, že obchodník s pivem by musel v Německu odvést na dani 1 888,8 eur, pokud 1 eur se rovná 25,2 Kč. Pro představu v českých korunách by musel odvést 47 597, 76 Kč, což je skoro o 20 tisíc méně než, kolik by musel zaplatit v ČR.

Řešení ve Španělsku:

Řešení příkladu obchodníka ve španělském území. Výběr spotřební daně z piva by se řídil dvěma zákony první zákon 38/1992, de 28 de diciembre, de Impuestos Especiales neboli zákon o zvláštní a daní a zákon 58/2003, de 17 de diciembre, General Tributaria (zákon o obecném zdanění). Správce daně je podle článku 84 zákona o obecném zdanění vždy určen na základě ustanovení, které musí být zveřejněno na příslušném věštníku. V praxi by to znamenalo, že odpovědným orgánem by byl Agencia Estatal de Administración Tributaria, který by dále pověřil celní oddělení pro výběr této daně. Článek 8 zákona o zvláštních daní upravuje vznik daňové povinnosti a výjimky neboli osvobození od daně jsou vypsány ve článku 21 tohoto zákona. Stejně jako u předchozích státech i tady je možnost zadržetí zboží, které by se mohlo vykonat dle článku 80 zákona o obecném zdanění, aby došlo k řádnému zaplacení vybrané daně v tomto případě dani z piva.

Jestli by došlo k uhrazení spotřební daně za pivo vybrané výrobky by se vrátily obchodníkovi, kdyby k zaplacení spotřební daně nedošlo, jednalo by se podle zákona o zvláštních daní článku 19, kde by se musela uhradit pokuta ve výši vzniklé spotřební daně za basy s pivem neboli 240

hl piva. Zároveň, ale k tomu zákon o obecném zdanění říká, že za nepředložení daňových dokladů může být pokuta ve výši jedné tisícin v rozmezí minimálně 100 eur a maximálně 6000 euro i tady má zákon o spotřebních daní přednost, jelikož se jedná o zvláštní zákon upravující daň z piva.

Ve Španělsku je značení sazeb v zákoně odlišné nachází se to v zákoně č. 38/1992 o zvláštních daní ve článku 26, a proto je tabulka se sazbami řešená odlišně viz. Tabulka sazby daně z piva ve Španělsku, tím pádem i výpočet odvedené výše za pivo bude odlišný.

Tabulka sazby daně z piva ve Španělsku

Sazba daně	
0 eur/hl	<1,2 % objemových alkoholu
2,75 eur/hl	<2,8 % objemových alkoholu
7,48 eur/hl	<11 % objemových alkoholu
9,96 eur/hl	<15 % objemových alkoholu
13,56 eur/hl	<19 % objemových alkoholu
0,91 eur/hl	>19 % objemových alkoholu

Tabulka 4 Sazby pro daně z piva ve Španělsku

Zdroje: Zpracováno dle Ley 38/1992, de Impuestos Especiales.

Výpočet výše spotřební daně bude vycházet z druhé sazby, jelikož pivo má více než 2,8 % objemových alkoholu. Tudíž 240 hl piva se vynásobí hodnotou 7,48. Obchodník s pivem by musel na dani z piva odvést 1795,2 eur. Po převodu na české koruny při výše stanovené sazbě se hodnota rovná 45 239 Kč tedy přibližná hodnota hodnotě německé.

Řešení ve Švédsku:

Poslední uvedou zemí pro řešení tohoto příkladu je obchodník s pivem ve Švédsku. K posouzení tohoto hypotetického příkladu by celní správa využívala tyto zákony Lag (2022:156) om alkoholskatt (zákona o alkoholu), Lag (2000:1225) om straff för smuggling(zákon o trestech za pašování).Vznik daňové povinnosti je upraven v kapitole 9 § 3 zákona o dani z alkoholu, osvobození se nachází v § 10 a 11 téhož zákona. I v tomto případě by případ řešila celní správa, jelikož o alkoholické zboží se starají celníci. Celník má pravomoc zadržet vybrané výrobky v tomto případě basu piv podle § 22 zákona o trestech za pašování.

Pokud k uhrazení došlo zadržené zboží se obchodníkovi vrátí a v opačném případě by se jednalo o porušení pravidel v § 8 zákona o trestech za pašování a obchodník by byl potrestán podle nadcházejících paragrafů téhož zákona tedy § 9 v případě, že by se jednalo méně závažný trestní čin, ten by byl potrestán pokutou a § 10, jestliže bude trestný čin považován za závažný hrozí trest odnětí svobody v trvání nejméně šest měsíců a nejvýše šesti let.

Dalo by se říct, že sazebník pro daň z piva ve Švédsku je podobný tomu Španělskému, ale je jednodušší nebo spíše nemá tolik sazeb, které by následně ovlivňovaly výši odvedené daně. Sazby pro daň z piva se nachází v zákoně (2022:156) o dani z alkoholu v 2. kapitole § 2. Ve Švédsku mají v podstatě pouze jednu sazbu viz. Tabulka sazby daně z piva ve Švédsku. Podle této sazby se určí, kolik by musel obchodník s pivem na dani odvést. Ale v žádném zákoně není napsaná přesná částka, která by definovala, zda-li se jedná o méně závažný trestní čin nebo o závažný trestní čin.

Tabulka sazby daně z piva ve Španělsku

Sazba daně	
0 SEK/l	<2,8 % objemových alkoholu
2,28 SEK/l	>2,8 % objemových alkoholu

Tabulka 5 Sazby pro daň z piva ve Švédsku

Zdroje: Zpracováno dle Lag (2022:156) om alkoholskatt

Sazba daně se vynásobí % objemových alkoholu, což u 10stupňového piva stanovíme na 4 % a tato částka se ještě vynásobí množstvím alkoholu, jako jediný stát uvádí v zákoně v litrech a jelikož se ve Švédsku platí švédskou korunou, částku jako v předchozích případech převedeme a kurz bude stanoven na 1 SEK se rovná 2,2 Kč. Celkem by tedy obchodník s pivem musel odvést 218 880 SEK Po převedení 481 536 Kč. Tato částka dokazuje, že zdanění ve Švédsku je násobně větší oproti ostatním porovnávaným zemím.

Z tohoto hypotetického příkladu vychází najevo, že nedochází k zvláštním disparitám při porovnávání vybraných zemí celní správy v rámci výběru spotřební daně z piva. K největšímu rozdílu dochází ve výši odvedené spotřební daně ve Švédsku, kde tedy zákon nikde přímo nestanovuje, že se jedná o závažný trestní čin, ale z mého pohledu by tak klasifikovaný byl, už jen z důvodu, že v ČR by se o tom tak uvažovalo při překročení částky 100 tisíc a kvůli tomuto

by obchodník v jediné zemi dostal trest odnětí svobody. Jelikož ani, co se týče pokut u ostatních zemí nedochází k rozdílným částkám při stanovení její výše.

Zároveň ještě je třeba zmínit, že při výpočtu spotřební daně a celkově stanovení sazeb v rámci jednotlivých států a jejich zákonů dochází k částečně rozdílnému stanovení. Česká republika je v těchto ohledech stejná jako v Německu a na druhou stranu Španělsko je podobná té Švédské struktuře stanovení výše spotřební daně z piva.

6 VÝBĚR SPOTŘEBNÍCH DANÍ DE LEGE FERENDA

„De lege ferenda“ představuje právní termín, který ukazuje budoucí úpravu zákona. Tento termín nám poskytuje představu o tom, jak by měl být zákon navržen, tak aby efektivně a adekvátně reguloval oblast práva v tomto případě u výběru spotřebních daní.

Samotnému výběru spotřebních daní přikládá česká legislativa značný význam, jelikož pomocí správného a řádného vybírání těchto daní stát získává významné příjmy k financování veřejných výdajů. Nicméně, aktuální právní úprava v oblasti výběru spotřebních daní není vždy optimální a v souladu s moderními potřebami a trendy. Proto se nabízí otázka, jaké změny by bylo vhodné navrhnout, aby česká právní úprava lépe reflektovala aktuální potřeby a zároveň zajistila efektivní a spravedlivý systém výběru spotřebních daní.

Jedním z hlavních bodů, na které by se měla zaměřit legislativa, je zvýšení transparentnosti a srozumitelnosti spotřebních daní, a to jak pro občany, tak i podnikatele. Důležitá věc je, aby právní úprava poskytovala jednodušší a přehlednější pravidla, která budou snadno aplikovatelná a srozumitelná pro všechny zúčastněné subjekty, jelikož nejasnosti v právní úpravě mohou vést k nedůvěře veřejnosti v systému daní a snižovat ochotu plnit své daňové povinnosti.

Dalším důležitým aspektem je adaptace právní úpravy na aktuální ekonomické a společenské trendy. V momentální situaci stále dochází k rozvoji technologií a změnám v chování spotřebitelů, a tak neustále dochází k novým výzvám v oblasti výběru spotřebních daní. Z tohoto důvodu je třeba, aby byl daňový systém stále modernizován.

V neposlední řadě je klíčové posílení kontrolních mechanismů a boje proti daňovým únikům a podvodům. Efektivní výběr spotřebních daní vyžaduje spolehlivé nástroje pro monitorování dodržování daňových povinností a dávání sankcí za jejich porušení. Tato část se pojí s předchozím bodem a slouží k tomu EMCS neboli elektronický systém pro evidenci a sledování doprav vybraných výrobků, který se samozřejmě bude muset také neustále vyvíjet.

Závěrem lze konstatovat, že de lege ferenda pro českou právní úpravu při výběru spotřebních daní by měla směřovat k zajištění transparentnosti, adaptaci na aktuální trendy a posílení kontrolních mechanismů. Pouze tak lze dosáhnout efektivního a spravedlivého systému výběru spotřebních daní, který bude v konečné fázi sloužit k prospěchu celé společnosti.

ZÁVĚR

Práce se zabývala analýzou a komparací činnosti orgánů odpovědných za výběr spotřební daně v České republice, Německu, Španělsku a Švédsku. Cílem bylo porovnat začlenění těchto orgánů v rámci veřejné správy, jejich strukturu, působnost a pravomoci. Celková práce byla rozdělena do šesti kapitol a dále se dělila na teoretickou a praktickou část.

V teoretické části byly nejprve podrobně analyzovány základy daňové teorie, které poskytly teoretický rámec pro pochopení fungování daňového systému. Následně byly definovány spotřební daně a jejich role v ekonomice a veřejné sféře. Kapitola byla uzavřena představením orgánů, které jsou zodpovědné za správu a výběr spotřebních daní, přičemž důraz byl kladen na celní správu jako klíčový subjekt v tomto procesu.

Praktická část začala srovnávací analýzou organizační struktury výběrových orgánů ve zkoumaných zemích, kde se ukázalo, že nejvíce odlišná z porovnávaných zemí je organizační struktura ve Španělsku a nejbližší té české je organizační struktura Německa. Poté následoval proces výběru spotřebních daní v jednotlivých zemích, který byl demonstrován pomocí hypotetického příkladu, z něhož vyšlo najevo, že v tomto případě při postupu výběru spotřební daně v porovnávaných zemích nedochází k větším disperzím.

Na hypotetickém příkladu bylo také zjištěno, že výše zdanění spotřební daně z piva se v jednotlivých zemích výrazně liší. Konkrétně se ukázalo, že ve Švédsku je zdanění piva spotřební daní výrazně vyšší než v ostatních zkoumaných zemích. Tento fakt zdůrazňuje významné rozdíly v daňové politice mezi jednotlivými členskými státy Evropské unie, což má velký dopad na spotřebitelské návyky. Na závěr byly formulovány návrhy de lege ferenda, které mohou posílit efektivitu výběru spotřební daně v České republice.

POUŽITÁ LITERATURA

KNIŽNÍ ZDROJE

MIN, Jungyeon, 2016. Balloons. In: *Pixabay* [online]. June 16, 2016 [cit. 2022-10-10].

Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/photos/bal%C3%B3nek-p%C4%9Bkn%C3%BD-barvit%C3%BD-vodn%C3%AD-bal%C3%B3nek-1565746/>

BAKEŠ, Milan. Finanční právo. 5., upr. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009. Právnícké učebnice. ISBN 978-80-7400-801-6.

HALÁSKOVÁ, Martina. Veřejná správa v České republice a zemích EU. Ostrava: VŠB - Technická univerzita Ostrava, 2006. ISBN 80-248-1266-5.

KOTENOVÁ Bohumila, PETROVÁ Petra, TOMÍČEK Milan. Zákon o spotřebních daních. Komentář. 3. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7598-832-4.

MACHKOVÁ Hana, ČERNOHLÁVKOVÁ Eva, SATO Alexej. Mezinárodní obchodní operace 6., aktualizované a doplněné vydání. Praha: Grada Publishing, a.s., 2014. ISBN: 978-80-247-4874-0.

NERUDOVÁ, Danuše. Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie, 4. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN: 978-80-7478-626-6.

PRŮŠA, Petr. Celní hospodářství a daňová soustava: pro kombinovanou formu studia. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2006. ISBN 80-7194-915-9.

ŠIROKÝ, Jan. Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 28 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SDEU, společný konsolidovaný základ daně (CCCTB), akční plán BEPS, zdanění finančního sektoru. 7. aktualizované a přepracované vydání. Praha: Leges, 2018. ISBN 978-80-7502-274-5.

ŠTĚRBOVÁ Ludmila, Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století Nakladatelství: Grada 2013 ISBN: 978-80-247-4694-4

VANČUROVÁ, Alena a ZÍDKOVÁ, Hana. *Daňový systém ČR 2022*. Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7676-362-3.

LEGISLATIVNÍ ZDROJE

Zákon č. 353/2003 Sb. Zákon o spotřebních daních

Zákon č. 280/2009 Sb. Zákon daňový řád

Zákon č. 17/2012 Sb. Zákon o Celní správě České republiky

Zákon č. 261/2007 Sb. Zákon o stabilizaci veřejných rozpočtů

zákona č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník

Biersteuergesetz (BierStG)

Abgabenordnung (AO)

Ley 38/1992, de 28 de diciembre, de Impuestos Especiales.

Ley 58/2003, de 17 de diciembre, General Tributaria

Lag (2022:156) om alkoholskatt

Lag (2000:1225) om straff för smuggling

INTERNETOVÉ ZDROJE

Podnikas.cz. Online. POSPÍŠILOVÁ, Alena. Pojem daně. 2018[cit. 2024-04-19]. Dostupné z: <https://www.podnikas.cz/pojem-dane/>.

E15. ZÍTKOVÁ, Pavlína. *Změny v DPH přehledně: Které produkty mění sazbu daně a co zdraží* [online]. 2023 [cit. 2024-04-19]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/finexpert/nakupujeme/zmeny-v-dph-prehledne-ktere-produkty-meni-sazbu-dane-a-co-zdrazi-1398187>

E15. ZÍTKOVÁ, Pavlína. *Ekologické daně* [online]. 2019 [cit. 2024-04-19]. Dostupné z: <https://www.podnikas.cz/ekologicke-dane/#more-365>

Celní správa ČR. *O Celní správě České republiky* [online]. 2023a [cit. 2024-04-19]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Stranky/o-ceske-cs.aspx>

Celní správa ČR. *Organizační struktura Celní správy České republiky* [online]. 2023b [cit. 2024-04-19]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/organizacni-struktura/Stranky/organizacni-struktura-celni-spravy-ceske-republiky1.aspx>

Celní správa ČR. *CLO* [online]. 2023c [cit. 2024-04-19]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/clo/Stranky/default.aspx>

Celní správa ČR. *Informace k povinnému značení lihu* [online]. 2023d [cit. 2024-04-19]. Dostupné z: https://www.celnisprava.cz/cz/dane/registr-znl/Stranky/default.aspx?Paged=TRUE&p_SortBehavior=0&p_Created=20221213%2011%3a28%3a05&p_ID=33&PageFirstRow=6&&View=%7b69089F9C-031D-49B0-AAE7-1691A450BF8F%7d

Celní správa ČR. *Dělená správa – pokuty, poplatky, odvody* [online]. 2023e [cit. 2024-04-19]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/dalsi-kompetence/Stranky/delena-sprava-pokuty-poplatky-odvody.aspx>

Celní správa ČR. *Správa spotřebních daní* [online]. 2023f [cit. 2024-04-19]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/dane/spotrebni-dane/proces/Stranky/default.aspx>

Celní správa ČR. *STÁLÁ VÝSTAVNÍ EXPOZICE HISTORIE CELNICTVÍ* [online]. 2012 [cit. 2024-04-19]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/celni-urad-pro-plzensky-kraj/muzeum/Stranky/default.aspx>

PROFI CERT. *Vše, co potřebujete vědět o importu zboží do ČR ohledně výpočtu cla a DPH* [online]. 2023 [cit. 2024-04-19]. Dostupné z: <https://proficert.cz/vse-co-potrebujete-vedet-o-importu-zbozi-do-cr-ohledne-vypoctu-cla-a-dph/#:~:text=Jednotn%C3%A1%20celn%C3%AD%20politika%20v%20EU,nevyb%C3%ADr%C3%A1%20za%20zbo%C5%BE%C3%AD%20%C5%BE%C3%A1dn%C3%A9%20clo>

Sinovia. *Celní řízení* [online]. 2010 [cit. 2024-04-19]. Dostupné z: <https://www.china-business.cz/poradna/celni-rizeni/>

Businessinfo.cz. *Celní správa České republiky* [online]. 2016 [cit. 2024-04-19]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/celni-sprava-cr-vseobecne-informace/>

European commission. *Taxation and Customs Union* [online]. 2016 [cit. 2024-04-19]. Dostupné z: https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs-4/customs-procedures-import-and-export-0/what-importation/free-circulation_en

Celní správa ČR. *Svobodná pásma* [online]. 2018 [cit. 2024-04-19]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/clo/celni-rizeni/svobodna-pasma/Stranky/default.aspx>

Celní správa ČR. *Další kompetence* [online]. 2008 [cit. 2024-04-19]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/dalsi-kompetence/Stranky/default.aspx>

European Union. *Easy to read - The European Union* [online]. 2023 [cit. 2024-04-19]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/easy-read_en

European Commission. *Customs unions* [online]. 2023 [cit. 2024-04-19]. Dostupné z: <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/customs-unions>

Finfo ve škole. *Daňová soustava ČR* [online]. 2023 [cit. 2024-04-19]. Dostupné z: <https://www.finfoveskole.cz/cs/struktura-danove-soustavy-CR>

EUR-Lex. *Schengenská dohoda a úmluva* [online]. 2023 [cit. 2024-04-19]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/CS/legal-content/glossary/schengen-agreement-and-convention.html>

Skatteverket. *Grupplivförsäkring, särskild premieskatt* [online]. 2023 [cit. 2024-04-19]. Dostupné z: <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2023.15/330322.html#ref-cite-sfs-19901427-1>

Punto de Acceso General. *General Information on Excise Duties* [online]. 2023 [cit. 2024-04-19]. Dostupné z: https://administracion.gob.es/pag_Home/en/Tu-espacio-europeo/derechos-obligaciones/empresas/impuestos/especiales/info-general.html

Zoll. *Taxation* [online]. 2023a [cit. 2024-04-19]. Dostupné z: https://www.zoll.de/EN/Private-individuals/Travel/Travel-within-the-EU/Taxation/taxation_node.html

Zoll. *Struktur des Zolls* [online]. 2023b [cit. 2024-04-19]. Dostupné z: https://www.zoll.de/DE/Der-Zoll/Struktur-des-Zolls/struktur-des-zolls_node.html

Agencia Tributaria. *Departamento de Aduanas e Impuestos Especiales* [online]. 2023 [cit. 2024-04-19]. Dostupné z: <https://sede.agenciatributaria.gob.es/Sede/gobierno-abierto/transparencia/organigrama/departamento-aduanas-impuestos-especiales.html>

Tullverket. *Organisation* [online]. 2023 [cit. 2024-04-19]. Dostupné z: <https://www.tullverket.se/en/startpage/aboutus/whatwedo/organisation.4.7df61c5915510cfe9e76ba7.html>

Conduce tu empresa. *Organigrama de la AEAT - Estructura Organica - Agencia de Administración Tributaria Española* [online]. 2023 [cit. 2024-04-19]. Dostupné z: <https://blog.conducetuempresa.com/2018/07/estructura-y-organigrama-de-la-aeat.html>

Europe. *Alkohol, tabák a spotřební daň* [online]. 2023 [cit. 2024-04-19]. Dostupné z: https://europa.eu/youreurope/citizens/travel/carry/alcohol-tobacco-cash/index_cs.htm

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A: Nomenklatura harmonizovaného systému pro nápoje, lihoviny a ocet

ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ. *Celnisprava.cz* [online]. 1986 [cit. 2024-04-24]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/clo/sazebni-zarazeni-zbozi/harmonizovany-system/Mezenrodn%20mluva%20o%20Harmonizovanm%20systemu%20popisu%20a%20se/21987A072002CS.pdf>

PŘÍLOHA A: Harmonizovaný systém

číslo	Kód HS	Popis zboží
22.01		Voda, včetně přírodních nebo umělých minerálních vod a sodovek, bez přídavku cukru nebo jiných sladidel, nearomatizovaná; led a sníh:
	2201.10	– Minerální vody a sodovky
	2201.90	– Ostatní
22.02		Voda, včetně minerálních vod a sodovek, s přídavkem cukru nebo jiných sladidel nebo aromatizovaná a jiné nealkoholické nápoje, kromě ovocných nebo zeleninových šťáv čísla 20.09:
	2202.10	– Voda, včetně minerálních vod a sodovek, s přídavkem cukru nebo jiných sladidel nebo aromatizovaná
	2202.90	– Ostatní
22.03	2203.00	Pivo ze sladu
22.04		Víno z čerstvých hroznů, včetně alkoholizovaného vína; hroznový mošt, kromě hroznového moštu čísla 20.09:
	2204.10	– Šumivé víno
		– Ostatní vína; hroznový mošt, jehož kvašení bylo předem zabráněno nebo jehož kvašení bylo zastaveno přidáním alkoholu:
	2204.21	– v nádobách o obsahu nejvýše 2 litry
	2204.29	– ostatní
22.05		Vermut a ostatní víno z čerstvých hroznů, připravené pomocí aromatických bylin nebo jiných aromatických látek:
	2205.10	– v nádobách o obsahu nejvýše 2 litry
	2205.90	– ostatní
22.06	2206.00	Ostatní kvašené nápoje (např. jablečné víno (cidre), hruškové víno (poiré), medovina)
22.07		Ethanol nedenaturovaný o obsahu alkoholu nejméně 80 % objemových; ethanol a jiné destiláty, denaturované, o jakémkoliv obsahu alkoholu:
	2207.10	– Ethanol nedenaturovaný o obsahu alkoholu nejméně 80 % objemových
	2207.20	– Ethanol a jiné destiláty, denaturované, o jakémkoliv obsahu alkoholu
22.08		Ethanol nedenaturovaný o obsahu alkoholu nižším než 80 % objemových; destiláty, likéry a jiné lihoviny:
	2208.10	– Složené alkoholické přípravky používané k výrobě nápojů
	2208.20	– Vínovice nebo matolinové pálenky
	2208.30	– Whisky
	2208.40	– Rum a tafia
	2208.50	– Džin a jalovcová
	2208.90	– ostatní
22.09	2209.00	Stolní ocet a jeho náhražky získané z kyseliny octové